

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНІПРОВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЗАЛІЗНИЧНОГО
ТРАНСПОРТУ ІМЕНІ АКАДЕМІКА В. ЛАЗАРЯНА

Кафедра «Фінанси та економічна безпека»

«ДО ЗАХИСТУ»

Завідувач кафедри,
професор Головкова Л. С.

« ____ » грудня 2021 р.

ДИПЛОМНА РОБОТА

на здобуття ступеня вищої освіти «Магістр»

галузі знань 07 «Управління та адміністрування»

спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Тема: «Удосконалення методів оцінки фінансового стану підприємства в сучасних умовах (на прикладі ТОВ "АВ МЕТАЛ ГРУП")»

Theme: "Improvement of methods for assessing the financial state of the enterprise in modern conditions" (for example LLC "AV METAL GROUP")

Керівник дипломної роботи:

к.е.н., доцент кафедри фінансів

та економічної безпеки

Нормоконтроль

Студент групи ФК2026

Student

_____ Добрик Л.О.

_____ Добрик Л.О.

_____ Єрмакова О.М.

Дніпро 2021

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФІНАНСОВОГО АНАЛІЗУ В УПРАВЛІННІ ЕКОНОМІЧНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

1.1.Економічна сутність фінансового стану підприємства

Із здобуттям Україною незалежності, в нашій державі почався процес ринкових реформ, після чого з'явилися нові суб'єкти господарської діяльності різних форм власності. Підприємства нової формації почали функціонувати в умовах самофінансування, конкуренції, комерційного розрахунку, вільного ціноутворення. У систему міжнародних економічних відносин почала відбуватися інтеграція економіки України. Почали створюватися спільні підприємства, проводитися емісії цінних паперів, залучатися зовнішні та внутрішні інвестиції, кредити, почалася приватизація майна та роздержавлення власності. При таких умовах почала зростати складність економічних зв'язків. Також почали зростати і потреби різних користувачів щодо достовірної та неупередженої інформації про фінансово-майновий стан та результати діяльності суб'єктів господарювання, що знаходять своє відображення у фінансовій звітності. Усі інформаційні потоки системи фінансового обліку завершуються у спільній кінцевій точці – фінансовій звітності. Основною метою її складання є інформування про економічні показники й фінансові результати осіб, які зацікавлені у діяльності підприємства.

Всю суттєву інформацію, що стосується діяльності підприємства концентрує у собі фінансова звітність і, таким чином, надає можливість зацікавленим користувачам приймати оптимальні рішення. Оприлюднення фінансової звітності є обов'язковою умовою. Інформація у фінансових звітах має бути достовірною та неупередженою. Бо в іншому випадку, багато хто із зовнішніх користувачів будуть введені в оману, що може призвести до суттєвих збитків чи навіть банкрутства підприємства, яке оприлюднить

подібну інформацію. Зрозуміло, що в цьому не зацікавлений ніхто, в тому числі держава [49, с.39].

Фінансова звітність - це сукупність форм звітності, складених на основі даних фінансового обліку. Мета фінансової звітності виявляється у представленні користувачам узагальненої інформації про діяльність підприємства та його фінансовий стан ітакож змін в його фінансовому стані за звітний період за встановленою формою для прийняття цими користувачами певних ділових рішень [54, с.67].

Фінансова звітність виступає контрольною функцією, яка полягає в спостереженні, як зовнішніх, так і внутрішніх органів управління за правильністю відображення фінансово-господарської діяльності підприємства. Внутрішні користувачі – це бухгалтера підприємства, управлінський персонал та інші особи, які використовують звітність у своїй діяльності. Зовнішні користувачі – це суб'єкти, які використовують інформацію, яка оприлюднюється, для отримання відомостей про підприємство. Такі користувачі – це партнери та клієнти фірми, акціонери, банки, інвестиційні компанії.

Таким чином, фінансовий стан підприємства – це комплексне поняття, яке є результатом взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин підприємства, визначається сукупністю виробничо-господарських факторів і характеризується системою показників, що відображають наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів [13, с.197].

На сучасному етапі розвитку В. П. Завгородній класифікує звітність за трьома видами: оперативна, статистична та бухгалтерська. Термін бухгалтерська аналогічний фінансової. Оперативну можна назвати повсякденною. У фінансовій звітності містяться відомості про реалізовану продукцію, запаси готової продукції і товарів, про стан господарських коштів та джерел їх формування, про фінансові результати роботи підприємства.

Компонентами фінансової звітності відображаються різні аспекти господарських операцій і подій за звітний період, відповідна інформація

попереднього звітнього періоду, розкриття облікової політики та її змін, що робить можливим ретроспективний аналіз діяльності підприємства (табл. 1.1.).

Таблиця 1.1

Призначення основних компонентів фінансової звітності

Компонент фінансової звітності	Зміст	Використання інформації
баланс	Економічні ресурси, які контролює підприємство на звітну дату	Для оцінки структури ресурсів підприємства, їх ліквідності та платоспроможності; оцінка та прогнозування змін в економічних ресурсах, які підприємство (імовірно) контролюватиме в майбутньому; прогнозування майбутніх потреб у позиках
Звіт про фінансові результати	Доходи, витрати та фінансові результати діяльності підприємства за звітний період	Оцінка та прогноз: структури доходів та витрат; прибутковості діяльності підприємства.
Звіт про власний капітал	Зміни в складі власного капіталу підприємства упродовж звітнього періоду	Оцінка та прогноз зміну власного капіталу
Звіт про рух грошових коштів	Генеравання та використання грошових коштів упродовж звітнього періоду	Оцінка та прогноз фінансової, інвестиційної та операційної діяльності підприємства
примітка	Вибрана облікова політика. Інформація, що наводиться у фінансових звітах, але обов'язкова за П(С)БО. Додатковий аналіз статей звітності, що необхідний для забезпечення її розуміння	Оцінка та прогноз: ресурси та зобов'язання; облікової політики; ризиків або непевності, які впливають на підприємство, діяльність самого підприємства та його підрозділів тощо.

Фінансовий стан підприємства залежить від результатів його виробничої, комерційної та фінансово-господарської діяльності. Тому на

нього впливають усі ці види діяльності підприємства. В першу чергу на фінансовому стані підприємства позитивно позначаються безперебійний випуск і реалізація високоякісної продукції [1, с.92].

Як правило, що вищі показники обсягу виробництва і реалізації продукції, робіт, послуг і нижча їх собівартість, то вища прибутковість підприємства, що позитивно впливає на його фінансовий стан.

Неритмічність виробничих процесів, погіршення якості продукції, труднощі з її реалізацією призводять до зменшення надходження коштів на рахунки підприємства, в результаті чого погіршується його платоспроможність.

Існує і зворотний зв'язок, оскільки брак коштів може призвести до перебоїв у забезпеченні матеріальними ресурсами, а отже у виробничому процесі.

Фінансова діяльність підприємства має бути спрямована на забезпечення систематичного надходження й ефективного використання фінансових ресурсів, дотримання розрахункової і кредитної дисципліни, досягнення раціонального співвідношення власних і залучених коштів, фінансової стійкості з метою ефективного функціонування підприємства [25, с.168].

Саме цим зумовлюється необхідність і практична значущість систематичної оцінки фінансового стану підприємства, якій належить суттєва роль у забезпеченні його стабільного фінансового стану.

Отже, фінансовий стан – це одна з найважливіших характеристик діяльності кожного підприємства.

Метою оцінки фінансового стану підприємства в системі антикризового управління є розробка і реалізація заходів, направлених на швидке відновлення платоспроможності, відновлення достатнього рівня фінансової стійкості підприємства, встановлення можливості підприємства продовжувати свою господарську діяльність, подальшого розвитку,

забезпечення прибутковості і зростання виробничого потенціалу і ухвалення відповідних рішень [4, с.117].

Фінансовий стан підприємства визначається такими елементами:

1. Прибутковість роботи підприємства;
2. Оптимальність розподілу прибутку, що залишився у розпорядженні підприємства після сплати податків і обов'язкових платежів;
3. Наявність власних фінансових ресурсів не лише мінімально-необхідного рівня для організації виробничого процесу і процесу реалізації продукції;
4. Раціональне розміщення основних і оборотних фондів;
5. Платоспроможність та ліквідність [20, с.40].

Фінансовий стан підприємства треба систематично й усебічно оцінювати з використанням різних методів, прийомів та методик аналізу. Це уможливить критичну оцінку фінансових результатів діяльності підприємства як у статичі за певний період, так і в динаміці – за ряд періодів, дасть змогу визначити «больові точки» у фінансовій діяльності та способи ефективнішого використання фінансових ресурсів, їх раціонального розміщення.

Неефективність використання фінансових ресурсів призводить до низької платоспроможності підприємства і, як наслідок, до можливих перебоїв у постачанні, виробництві та реалізації продукції; до невиконання плану прибутку, зниження рентабельності підприємства, до загрози економічних санкцій.

Аналіз фінансового стану і фінансових результатів здійснюється за допомогою різних методів.

Загальновідомо, що метод - спосіб чи засіб досягнення будь-якої мети, вирішення конкретного завдання. В процесі виконання даної роботи був здійснений спеціальний підбір сукупності методів. такий підбір називається методикою. При цьому, свідоме застосування науково обґрунтованих методів є істотною умовою отримання нових знань [16, с.72].

Одним із найважливіших методів є методи кількісного фінансового аналізу, без застосування яких дослідження фінансового механізму є практично неможливими.

За допомогою кількісного фінансового аналізу розв'язується широке коло завдань – від елементарного нарахування відсотків і до складних інвестиційних, кредитних та комерційних проблем у різних постановках, які залежать від конкретних умов [3].

Ці завдання можна сформулювати так:

- вимірювання кінцевих фінансових результатів операцій для кожної з двох сторін фінансової угоди;
- виявлення залежності кінцевих результатів від основних параметрів операцій або угоди та вимірювання взаємозв'язків між параметрами;
- розробка оптимальних планів здійснення фінансових операцій для примноження прибутків;
- визначення параметрів еквівалентних змін умов фінансової угоди [32, с.103].

Узагальнення результатів фінансового аналізу на сьогоднішній день найкраще здійснювати через створення інформаційної системи.

Головна ціль, яка переслідується при створенні інформаційної системи - допомогти інвестору зберегти, а не загубити кошти, які вкладаються в цінні папери. Якщо за допомогою системи інвестор мінімізує збитки, то стабільна висока дохідність гарантована.

Для допомоги інвесторам в їх вкладеннях необхідно, щоб система працювала як в довгостроковому, так і короткостроковому періоді, тобто робила фундаментальний та технічний аналіз. Створення подібної системи стане новим етапом в інвестиційній діяльності на ринку цінних паперів. Невелика кількість подібних систем на вітчизняному ринку вимагає створити нескладну та дешеву інформаційну систему, яка б відповідала вимогам вітчизняних інвесторів.

Для інформаційної системи нас цікавлять перш за все фінансові інвестиції.

Інформаційна система фінансового аналізу створюється саме для покращання якості діяльності саме посередників на фондовому ринку, тобто брокерсько-ділерських компаній. На даний час існує дуже невелика кількість подібних систем, тому це ще один наслідок того, що інвестиційна діяльність на фондовому ринку залишається у високій мірі ризиковою. Інформаційна система направлена на зменшення ризику у цій сфері діяльності [21, с.182].

Для комплексного аналізу фінансового стану підприємства необхідно оцінити тенденції найбільш загальних показників, які з різних сторін характеризують фінансовий стан підприємства.

Показниками та факторами доброго фінансового стану підприємства можуть бути: стійка платоспроможність, ефективне використання капіталу, своєчасна організація розрахунків, наявність стабільних фінансових ресурсів.

Показники та фактори незадовільного фінансового стану: неефективне розміщення коштів, брак власних оборотних коштів, наявність стійкої заборгованості за платежами, негативні тенденції у виробництві.

До найзагальніших показників комплексної оцінки фінансового стану належать показники дохідності й рентабельності.

Велике значення має аналіз структури доходів підприємства та оцінка взаємозв'язку прибутку з показниками рентабельності. Важливо проаналізувати зв'язок прибутку підприємства з формуючими прибуток факторами, що полегшує практичну орієнтацію в цих питаннях.

Дохідність підприємства характеризується абсолютними й відносними показниками. Абсолютний показник дохідності - це сума прибутку або доходів. Відносний показник - рівень рентабельності [8, с.79].

Під час аналізу вивчають динаміку змін обсягу чистого прибутку, рівня рентабельності та фактори, які впливають на них. Основними факторами, що впливають на чистий прибуток, є обсяг виручки від реалізації продукції, рівень собівартості, рівень рентабельності продукції, фінансові результати та

витрати від операційної звичайної діяльності, величина податку на прибуток та інших податків, що виплачуються з прибутку.

Аналіз дохідності підприємства проводиться в порівнянні з планом та попереднім періодом. За умов інфляції важливо забезпечити об'єктивність показників та запобігти їх викривленню через постійне підвищення цін. Аналіз проводиться за даними роботи за рік. Торішні показники треба привести у відповідність із показниками звітного року за допомогою індексації цін.

За ринкових відносин існує персоніфікований інтерес керівництва та колективів підприємств до фактично досягнутого рівня рентабельності, що суттєво впливає на результативність господарської діяльності [5, с.53].

На підприємствах недержавних форм власності для акціонерів та засновників найважливіше значення має рентабельність їхніх пайових і статутних внесків у складі загальних інвестицій. Тому цьому аспекту оцінки фінансового стану підприємства треба приділити серйозну увагу.

Практика рекомендує для оцінки рентабельності підприємства використовувати систему взаємозв'язаних показників рентабельності. З цією метою необхідно використовувати дві основні групи показників рентабельності:

- а) показники, розраховані на підставі поточних витрат (вартості продажу);
- б) показники, розраховані у зв'язку з використанням виробничого капіталу (виробничих активів) [3, с.89].

Предметом фінансового аналізу підприємства є його фінансові ресурси, їх формування та використання. Для досягнення основної мети аналізу фінансового стану підприємства – об'єктивної його оцінки та виявлення на цій основі потенційних можливостей підвищення ефективності формування й використання фінансових ресурсів – можуть застосовуватися різні методи аналізу.

Використання видів, прийомів та методів аналізу для конкретних цілей вивчення фінансового стану підприємства в сукупності становить методологію та методику аналізу [2, с.121].

У світовій практиці вже накопичений достатній досвід інтегральної оцінки фінансового стану підприємств. Це такі відомі комплексні показники, як індекс Альтмана, модель Спрингейта, модель Ліса, метод Creditmen Ж. Депаляна. Але всі ці моделі непридатні для вітчизняних умов господарювання, тому що їх розроблено з використанням вибіркової сукупностей підприємств інших країн, а тому враховані параметри істотно відрізняються від наших. На сьогодні українськими вченими вже розроблені такі моделі, як дискримінантна інтегральної оцінки фінансового стану підприємства (О.Терещенко), яка базується на застосуванні методології дискримінантного аналізу на основі фінансових показників вибіркової сукупності вітчизняних підприємств і комплексна оцінка фінансового стану підприємства на основі використання матричних моделей (О.Хотомлянський, Т.Перната, Г.Северина). Цей метод оцінки дозволяє виявити тенденції у динаміці фінансового стану підприємства.

Недосконалість методів оцінки фінансового стану підприємства це не єдина проблема сьогодення. На сьогоднішній день також існують складності проведення аналізу фінансового стану, що обумовлено:

- 1) нестабільністю економіки;
- 2) кризовим станом;
- 3) політичною невизначеністю [52, с.76].

В умовах постійної зміни інформації багато фінансово-економічних показників розрахованих на певний час, можуть надалі загубити свою цінність для аналізу у зв'язку з нестабільністю національної валюти.

Повну перешкоду аналізу фінансового стану підприємства дають:

1. Різні форми власності, наприклад, чимало показників, що характеризують фінансовий стан акціонерних підприємств не можуть бути розраховані по причині відсутності або слабого розвитку у державі ринку

цінних паперів, де б оберталися акції цих підприємств і по яким можна б було судити про положення емітентів.

2. Нестабільність законодавчої бази (фінансового, податкового права), це також ускладнює проведення аналізу фінансового стану підприємства [43, с.192].

Для подолання даної проблеми необхідно, враховуючи умови фінансової кризи, розробляти нові методи оцінки фінансового стану, а також розробляти методи і способи покращення фінансового стану, підвищення платоспроможності і ліквідності.

На сьогоднішній день однією найголовнішою проблемою фінансової стійкості є наявність фінансових ресурсів.

Відомо, що ефективне виробництво та реалізація якісної продукції позитивно впливають на фінансовий стан підприємства. Збої у виробничому процесі, погіршення якості продукції, ускладнення з її реалізацією ведуть до зменшення надходження коштів на рахунки підприємства, внаслідок чого погіршується його платоспроможність. Очевидним також є і зворотній зв'язок, який полягає у тому, що відсутність коштів може призвести до перебоїв у забезпеченості матеріальними ресурсами, а отже, і у виробничому процесі. Однак у виробничій діяльності українських підприємств часто трапляються випадки, коли і добре працююче підприємство відчуває фінансові ускладнення, пов'язані з недостатньо раціональним розміщенням і використанням наявних фінансових ресурсів.

Один з істотних компонентів фінансової стійкості підприємства є наявність у нього фінансових ресурсів, достатніх для розвитку конкурентоздатного виробництва. В свою чергу, самі фінансові ресурси можуть бути в необхідному обсязі сформовані тільки за умов ефективної роботи підприємства, яка може забезпечити одержання прибутку. За рахунок прибутку в ринковій економіці підприємство створює фінансову базу як для самофінансування поточної діяльності, так і для здійснення розширеного відтворення [61, с.104].

З огляду на обмеженість внутрішніх фінансових ресурсів в умовах погіршення доступу до зовнішніх кредитів підприємці мають зробити нелегкий вибір: або зупинити виробництво і втратити ринки, тримаючи високі ціни в розрахунку на тимчасові труднощі, або знизити ціни, тим самим відновивши попит на свою продукцію і зберігши споживача. Другий шлях – це шлях тих виробників, які дбають про майбутнє, розширюючи виробництво й заробляючи на «обороті», а перший – шлях спекулянтів, що отримують у короткостроковому періоді надприбутки і виходять з виробництва.

Основним напрямом забезпечення досягнення точки фінансової рівноваги підприємством в кризових умовах є скорочення об'єму споживання фінансових ресурсів. Перелік заходів з покращення фінансового становища є індивідуальним для кожного з підприємств та залежить від сфери в якій ведеться бізнес, груп продукції, кон'юнктури ринку, регіональної інфраструктури, системи управління підприємством, структури витрат на виробництво і управління, техніко-технологічних особливостей та інших факторів [48, с.100].

Тому актуальним постає завдання удосконалення форм і методів фінансового забезпечення функціонування підприємства, тобто пошук нових ефективних шляхів фінансової діяльності.

1.2.Оцінка фінансового стану підприємства та її показники

Для сучасних підприємств є потреба у гнучких системах оцінки й аналізу діяльності як своїх підрозділів, так підприємства в цілому. Фінансові, техніко-економічні та інші показники виробничо-фінансової діяльності, які використовують в обліково-аналітичній практиці, оскільки і методи їх оцінки, і використання в системі ефективного управління підприємством, мають суттєві недоліки. Бухгалтерський облік виступає важливим елементом управління господарською діяльністю в сучасних умовах. Облікова та аналітична інформація повинна забезпечувати досягнення поставлених цілей

і завдань, які використовуються на різних рівнях управління підприємством. Для цього необхідно сформулювати та реалізувати обліково-аналітичну систему.

Для визначення ідентифікації місця підприємства в економічному середовищі варто забезпечити комплексну оцінку фінансового стану підприємства, яка і передбачає визначення економічного потенціалу суб'єкта господарювання. За допомогою оцінки фінансово-економічного та майнового стану підприємства створюється необхідна інформаційна база з метою ухвалення управлінських і фінансових рішень щодо проблемних питань залучення або здійснення інвестицій, напрямів виробничого розвитку, купівлі-продажу бізнесу [42, с.107].

Комплексна оцінка господарської діяльності виступає її характеристикою, яка є результатом комплексного дослідження, тобто є одночасним та узгодженим вивченням сукупності показників, що відображають всі аспекти господарських процесів, і містить узагальнені висновки про результати діяльності виробничого об'єкта на основі виявлення якісних і кількісних відмінностей від бази порівняння (нормативів, плану, попередніх періодів, досягнень на інших аналогічних об'єктах, інших можливих варіантах розвитку) [19, с.67].

Сукупність діяльності показників підприємства ієрархічно зв'язані між собою. Найнижчим рівнем у даній ієрархії виступають прості показники, які безпосередньо вимірюються або розраховуються і надаються в абсолютному або відносному виразі. Щоб отримати комплексну оцінку необхідно здійснити поетапний перехід від оцінки одиничних показників до підсумкових оцінок вищого рівня і до отримання комплексної оцінки, що знаходиться на верхньому рівні ієрархії. Певні сторони діяльності підприємства характеризують підсумкові (блокові) оцінки. Результати діяльності підприємства в цілому характеризуються при комплексній оцінці. Підсумкова і комплексна оцінки отримуються шляхом синтезу оцінок попереднього рівня ієрархії на підставі застосування різного роду середніх.

Будучи частиною управління, обліково-аналітичне забезпечення дає важливу інформацію. Такою інформацією контролюється поточна діяльність підприємства, планування його стратегії і тактики. Вона дозволяє оптимально використовувати ресурси, вимірювати і оцінювати результати діяльності.

У науковій літературі по-різному трактується поняття «обліково-аналітичне забезпечення».

Так, М. Р. Гільмйорова стверджує, що обліково-аналітичне забезпечення – це концептуальна модель, яка складається із взаємопов'язаних обліково-аналітичних процедур та застосовується для забезпечення апарату управління корпорації необхідною інформацією [6, с.108].

І. В. Зенькіна зазначає, що обліково-аналітичне забезпечення – це інтегрована система обліку та аналізу, яка систематизує інформацію для обґрунтування бізнес-стратегії, координації напрямів перспективного розвитку підприємства, системної оцінки ефективності реалізації оперативно-тактичних та стратегічних управлінських рішень [30, с.92].

Р. П. Юзва розуміє під обліково-аналітичним забезпеченням управління сукупність облікових і аналітичних процесів, які об'єднані в обліково-аналітичну систему та спрямовані на задоволення інформаційних потреб користувачів шляхом перетворення первинної інформації в узагальнюючу згідно з визначеними цілями, а також організаційним, нормативно-правовим, методичним, математичним, програмним, ергономічним та технічним забезпеченням [35, с.188].

На думку І. М. Кирилова, то обліково-аналітичне забезпечення управління – це сукупність взаємопов'язаних структурних елементів, які формують цілісний та безперервний процес формування ефективної системи обліку, аналізу та контролю основних ключових показників діяльності суб'єкта господарювання [38, с.102].

Комплексна оцінка фінансового стану підприємства передбачає визначення економічного потенціалу суб'єкта господарювання або дає змогу забезпечити ідентифікацію його місця в економічному середовищі. Оцінка

майнового та фінансово-економічного стану підприємства створює необхідну інформаційну базу для прийняття різноманітних управлінських і фінансових рішень. В нестабільних умовах функціонування підприємства, що передбачає вибір методологічних основ фінансового обліку, виникає проблема отримання показників придатних для порівняння. Як наслідок, підвищена увага до процесу вибору облікових принципів, методів та прийомів при формуванні показників бухгалтерської фінансової звітності.

Головним призначенням фінансової звітності підприємства є одержання інформації, яка дає достовірне й повне уявлення про майновий і фінансовий стан компанії. На жаль, до останнього часу фінансова звітність українських підприємств не відповідала цим вимогам. Річ у тім, що серед практикуючих працівників фінансово бухгалтерських служб існувала точка зору, що основною, якщо не єдиною, ціллю складання бухгалтерської звітності є її надання в державні контролюючі органи. Адже результати фінансового аналізу використовуються:

- адміністрацією для прийняття управлінських рішень;
- зовнішніми користувачами (банками – для визначення кредитоспроможності підприємства, потенційними інвесторами – для визначення доцільності інвестицій, професійними учасниками фондового ринку – для визначення ціни акцій і тощо) [51, с.66].

Слід пам'ятати, що у кожного з партнерів підприємства – акціонерів, банків, податкових адміністрацій – свій критерій економічної доцільності на власний вибір, виходячи з своїх інтересів. Беззаперечно, що показники оцінки фінансового стану підприємства мають бути доступними, достовірними, своєчасними, точними для того, щоб можна було одержати відповідь на запитання, наскільки надійне підприємство як партнер у фінансовому відношенні.

Значення теоретичних досліджень у галузі фінансового аналізу і у тому числі аналізу фінансового стану для забезпечення ефективної діяльності вітчизняних підприємств визначається декількома обставинами:

- 1) трансформаційною кризою, в умовах якої здійснюється діяльність;
- 2) відсутністю у вітчизняній практиці критичної маси необхідного досвіду фінансового аналізу. Це частково пов'язано з тим, що й досі можна вести мову про недоліки вітчизняної школи фінансового менеджменту та аналізу [31, с.127].

Об'єктивну оцінку фінансового стану можна отримати лише на основі розрахунку фінансових показників, які виступають індикаторами діяльності певного підприємства. Оскільки за допомогою аналізу одного показника неможливо отримати повне уявлення про діяльність підприємства, для оцінки фінансового стану використовується система показників, упорядкована за певними ознаками, де кожен показник характеризує кількісну та якісну сторону стану або розвитку певного суб'єкта або явища у взаємозв'язку з іншими показниками, при цьому не дублюючи їх, що дозволяє отримати комплексну оцінку.

Аналіз системи показників дозволяє не тільки проаналізувати окремі її елементи, але й отримати інформацію про розвиток явища в цілому в результаті взаємодії окремих його сторін.

Кількість та набір показників, які входять до системи, визначаються метою та завданнями аналізу, часовими обмеженнями, існуючим інформаційним забезпеченням, доступними технічними засобами тощо. Складність підбору показників, потрібних для аналізу, обумовлена також тим, що необхідно досягти оптимального співвідношення між затраченими зусиллями та отриманим результатом. Певною мірою досліджувана система показників є стійкою, але при появі нових завдань, зміні економічної ситуації, зовнішніх та внутрішніх умов діяльності вона може доповнюватись новими показниками [29, с.199].

Для того, щоб забезпечити достовірність оцінки система показників повинна відповідати наступним вимогам:

- охоплення показниками всіх сторін досліджуваного суб'єкта або явища;

- взаємозв'язок показників (змістовний або внутрішній взаємозв'язок складових системи, тобто вони повинні мати щось загальне, що їх об'єднує);
- верифікаційність – можливість встановлення достовірності або перевірки, яка передбачає зрозумілість алгоритму розрахунку та потрібного для цього інформаційного забезпечення [15, с.216].

При формуванні системи показників необхідно керуватись певними принципами:

1. В системі повинні бути представлені часткові та узагальнюючі показники, які характеризують в цілому певну сторону або напрямок роботи підприємства і можуть бути розкладені на ряд часткових.

2. Сукупність показників повинна бути оптимальною для даного підприємства, тобто доступною для огляду.

3. Показники системи повинні доповнювати, але не дублювати один одного, бути істотними та незначно корелюючими між собою (коефіцієнт кореляції не більше 0,85, що дозволить дотриматись принципу допустимої мультиколінеарності). Недотримання цього принципу призводить до перевантаженості системи, оскільки показники, що корелюють, однаково змінюються у динаміці.

4. Дотримання оптимального співвідношення між абсолютними та відносними показниками. Відносні показники дозволяють порівнювати об'єкти, що є непорівнюваними за абсолютними величинами, дозволяють елімінувати вплив деяких загальноекономічних факторів (наприклад, інфляції), більш стійкі в просторі та часі, дозволяють покращити статистичні властивості показників (привести їх до розподілу, близькому до нормального) для забезпечення їх коректної обробки за допомогою економікоматематичних методів. В аналізі фінансового стану підприємства динамічні і просторові співставлення проводяться переважно з використанням відносних показників.

5. Система повинна мати максимальний ступінь аналітичності, тобто забезпечувати можливість оцінки поточного фінансового стану підприємства і перспектив його розвитку, а також бути придатною для прийняття

управлінських рішень. Цього можна досягти шляхом включення до системи показників, що використовуються у традиційному аналізі, використання однозначних алгоритмів їх розрахунку, переважним використанням в якості інформаційної бази даних бухгалтерського обліку та звітності [64, с.269].

У вітчизняній та зарубіжній практиці існують різні підходи щодо побудови системи показників фінансового стану підприємств. На основі абсолютних показників фінансової звітності можна розрахувати більше 200 відносних аналітичних показників, які можуть використовуватись при аналізі фінансового стану, але на практиці використовується не більше 80 коефіцієнтів. При виборі з усієї сукупності коефіцієнтів необхідно керуватись принципом максимальної інформативності та допустимої мультиколінеарності, а групувати коефіцієнти відповідно до певного аспекту діяльності підприємства, який вони дозволяють описати.

Аналіз вітчизняної та зарубіжної літератури показав, що існують різноманітні підходи до побудови системи показників оцінки фінансового стану підприємств, які передбачають виділення від 3 до 10 підсистем.

На нашу думку, оцінити фінансовий стан підприємства можна шляхом аналізу шести груп показників, кожна з яких характеризує окремий аспект діяльності суб'єктів господарювання:

- показників майнового стану – дозволяють охарактеризувати склад та структуру капіталу підприємства у статичній та динамічній, в тому числі основного та оборотного, визначити технічний та моральний стан основних засобів, тип відтворення та ефективність використання основних засобів;
- показників ліквідності – характеризують спроможність підприємства швидко перетворити активи на грошові кошти, тобто в найкоротший проміжок часу з найменшими транзакційними витратами;
- показників платоспроможності (фінансової стійкості) – використовуються для оцінки здатності підприємства протягом певного періоду часу виконувати зобов'язання перед кредиторами;

- показників ділової активності – дозволяють визначити ефективність використання вкладених коштів та визначити за рахунок яких активів підприємство може підвищити ефективність своєї діяльності;

- показників прибутковості (рентабельності) – визначають ефективність діяльності підприємства;

- показників ринкової активності (для акціонерних товариств) – характеризують положення підприємства на фондовому ринку [59, с.111].

Кожна з перелічених груп показників складається з певної сукупності аналітичних коефіцієнтів, основні з яких наведені у табл. 1.3.

Таблиця 1.3

Система показників оцінки фінансового стану підприємства

Підсистема показників	Аналітичні показники
1. Показники майнового стану	– стану основних засобів (зносу і придатності) – руху основних засобів (оновлення і вибуття основних засобів) – ефективності використання основних засобів (віддача, ємність та озброєність основними засобами) – структури оборотних активів (питома вага основних засобів в активах, оборотних виробничих засобів в обігових коштах; довгострокових фінансових інвестицій в активах; мобільності активів)
2. Показники ліквідності	Абсолютної, уточненої, загальної ліквідності; поточної заборгованості
3. Показники фінансової стійкості	Власні оборотні активи; показники автономії (незалежності); фінансової стійкості; фінансування; інвестування власних та довгострокових залучень; фінансового левериджу
4. Показники ділової активності	Коефіцієнти оборотності активів, дебіторської та кредиторської заборгованості, оборотних коштів, запасів Тривалість одного обороту активів, дебіторської та кредиторської заборгованості, оборотних коштів, запасів Тривалість операційного та фінансового циклів
5. Показники рентабельності	Власного капіталу; активів за чистим прибутком і прибутком від звичайної діяльності; виробничих засобів; реалізованої продукції за прибутком від реалізації, від операційної діяльності та чистим прибутком; рентабельності діяльності; коефіцієнт капіталізації
6. Позиція підприємства на ринку цінних паперів	Дивідендний вихід; прибуток на акцію; дивідендна доходність акції; коефіцієнт котирування акції

Джерело: складено автором на основі [56]

Кожен показник має самостійне значення та вагомість, яка визначає його внесок у формування фінансового стану підприємства в цілому. Саме тому необхідно аналізувати систему показників, а не кожен з них окремо, оскільки їх індивідуальне дослідження не дозволить зробити висновок щодо загального стану підприємства.

Послідовність етапів аналізу фінансового стану підприємства можна подати у наступному вигляді:

1. На основі статистичної та фінансової звітності обчислюються значення показників підсистем для всіх досліджуваних періодів.
2. Здійснюється порівняння отриманих значень показників з середньогалузевими та нормативними значеннями, а також зі значеннями, нормальними для досліджуваного підприємства.
3. Проводиться аналіз динаміки кожного коефіцієнта, результатом якого є обґрунтовані висновки, в яких вказується основні причини зміни коефіцієнта (при необхідності використовують інформацію про динаміку зміни абсолютних величин, за якими визначаються досліджувані коефіцієнти).
4. Визначаються статистичні характеристики зміни показників (тренд, його параметри, коефіцієнти регресії, коефіцієнт множинної кореляції, залишкова варіація та ін.).
5. Визначаються фактори, що вплинули на величину показника у звітному періоді (особливо у випадку, коли значення показника не відповідає критичному або нормативному).
6. До кожної з функціональних підсистем показників складаються аналітичні записки, в яких, спираючись на висновки, надається загальна детальна характеристика діяльності підприємства за кожним напрямом аналізу.
7. Розробляються заходи щодо покращення досліджуваних показників або їх коригування, виявлення резервів (зростання рентабельності, зниження собівартості, визначення точки беззбитковості, виявлення інших резервів).

8. Складається генеральна аналітична записка всієї системи показників, в якій дається повна ґрунтовна комплексна характеристика підприємства за всіма підсистемами в цілому, фінансового стану і рекомендації щодо подальшого ефективного функціонування. Визначається необхідне значення показника у майбутньому та способи його досягнення. Прогнозується величина показника [45, с.171].

Проблемою використання системи показників є те, що її практичне застосування є ускладненим через проведення великої кількості розрахунків. Крім того, існування «порогу складності» призводить до того, що об'єктивну оцінку фінансового стану можна отримати аналізуючи не більше ніж 3 – 7 параметрів одночасно. Аналіз надлишкових показників призводить до додаткових витрат часу на їх розрахунок та аналітичне дослідження, в тому числі з метою визначення взаємозалежних показників. Подолати цю проблему дозволяє використання інтегрального показника, який дозволяє охарактеризувати фінансовий стан підприємства як абсолютно стійкий, нормальний, нестійкий або критичний, чого не можна зробити розглядаючи окремі групи показників, оскільки їх аналіз може призвести до протилежних висновків. Але процес побудови інтегрального показника пов'язаний з певними методологічними складнощами.

1.3.Прийоми та методи фінансового аналізу підприємства

На сучасному етапі розвитку існує безліч методів та прийомів фінансового аналізу, які класифіковано у відповідності до їх використання, що дають можливість проводити глибокий аналіз та давати оцінку

фінансових результатів діяльності підприємств. Деякі автори притримуються єдиної думки щодо їх класифікації.

Так, автори Н.П. Шморгун, І.В. Головка, класифікують за неформалізованими та формалізованими методами аналізу. Неформалізовані методи аналізу ґрунтуються на описуванні аналітичних процедур на логічному рівні, а не на жорстких аналітичних взаємозв'язках та залежностях. До них автори відносять ті методи, що характеризуються певним суб'єктивізмом, оскільки в них мають значення інтуїція, досвід та знання аналітика, зокрема експертних оцінок (Дельфійський, мозковий штурм, сценаріїв), теорії катастроф (програми вивчення та прогнозування нестійких економічних систем), деталізації (за часом, місцем дії, центром відповідальності), побудови системи показників, побудови системи аналітичних таблиць. Формалізовані методи аналізу побудовані на жорстко формалізованих аналітичних залежностях між показниками. Дані методи залежно від використання математичного апарату автори поділяють на кілька підвидів:

- традиційні методи – за їх допомогою здійснюється первинне аналітичне оброблення інформації: групування; порівняння; відносні, середні, модальні та медіанні показники; графічні.

- методи детермінованого факторного аналізу – використовуються, коли існує функціональна залежність між показниками: елімінування (ланцюгових підстановок, абсолютних різниць тощо); інтегральні; логарифмічні; пропорційного поділу; балансові та ін.

- методи імовірнісного факторного аналізу – використовуються для вивчення зв'язку, коли існує імовірнісна залежність між показниками: дисперсійний аналіз; кореляційний аналіз; регресійний аналіз; компонентний аналіз та ін.

- методи оптимізації показників – потребують використання комп'ютерної технології та програм: методи дослідження операцій; теорія ігор; теорія масового обслуговування [9, с.61].

Також цю класифікацію пропонують автори Г.Г. Старостенко та Н.В. Мірко, методи і прийоми фінансового аналізу вони поділяють на кілька рівнів. Перший рівень класифікації виділяє неформалізовані і формалізовані методи аналізу. Перші базуються на описі аналітичних процедур на логічному рівні. До них належать методи експертних оцінок, сценаріїв, психологічні, морфологічні, порівняння тощо. Застосування цих методів характеризується певним суб'єктивізмом, оскільки велике значення мають досвід, знання й інтуїція аналітика. У принципі, елемент суб'єктивізму характерний для більшості методів фінансового аналізу, у тому числі й математичних, де він виявляється в процесі визначення ключових параметрів методу, цілеспрямованого відбору показників тощо. Тому мова йде не про повну відсутність суб'єктивізму, а про те, що для неформалізованої групи методів він є більш суттєвим. До другого рівня запропонованої класифікації належать методи, що базуються на достатньо строгих формалізованих аналітичних залежностях.

Існує ряд сфер діяльності підприємства, зокрема інвестиційна діяльність, пошук і оптимізація джерел фінансування, оцінка стану на ринку капіталу, товарів і послуг; доцільність установа бізнес-контактів тощо, в рамках яких виникає необхідність проведення аналітичних розрахунків, пов'язаних з визначенням фінансового стану підприємства та його змін в просторово-часовому розрізі, ідентифікацією й оцінкою чинників, що привели до змін фінансового стану, прогнозуванням основних тенденцій у фінансовому стані тощо. Для проведення розрахунків, поряд з вищенаведеними методами, застосовуються моделі [7, с.23].

В.О. Подольська та О.В. Яріш також роблять розподіл методів на формалізовані та неформалізовані.

Як зазначають Н.М. Деєва та О.І. Дедіков, у наш час практично неможливо відокремити прийоми і методи будь-якої науки, які властиві винятково їй, тобто спостерігається взаємопроникнення інструментаріїв різних наук. У фінансовому аналізі і фінансовому управлінні можуть

застосовуватись різні методи, розроблені в рамках тієї чи іншої економічної дисципліни. Вони також притримуються думки, що існують два рівні класифікації методів аналізу: перший рівень – неформалізовані та формалізовані методи; до другої групи відносять методи, в основі яких лежать досить чіткі формалізовані аналітичні залежності.

Таблиця 1.4

Методичні прийоми економічного аналізу за етапами аналітичної роботи

№ з/п	Методичний прийом	Етапи економічного аналізу		
		Підготовчий	Основний (аналітичний)	Завершальний (підсумковий)
1	Аналітичні групування	X		X
2	Обчислення середніх та відносних величин	X		
3	Динамічні ряди	X		
4	Вибіркові прийоми	X		
5	Перерахунок показників	X		
6	Балансове узагальнення	X		X
7	Порівняння		X	X
8	Деталізація показників		X	
9	Кореляційні прийоми		X	
10	Математичне програмування		X	
11	Теорія ігор і масового обслуговування		X	
12	Статистичне моделювання		X	
13	Елімінування			
14	Сучасні ЕОМ	X	X	
15	Матричне обчислення		X	X
16	Графічні прийоми		X	X
17	Комплексне використання методичних прийомів		X	X
<i>Примітка "X" означає можливість використання економічного аналізу</i>				

Детальніше стан підприємства можна проаналізувати використавши етапи аналітичного процесу за П.В. Іванютою. Однак наведені даним автором процеси припускають детальний розгляд окремих моментів господарської діяльності підприємства, що виступає вже завданням економічного аналізу.

Найпоширенішими етапами аналітичної роботи, як зазначає автор, є підготовчий, основний (аналітичний), завершальний (підсумковий) [24, с.97].

Якщо аналітичне дослідження умовно поділити на три основних етапи (підготовчий, аналітичний та підсумковий), то всю сукупність методичних прийомів відповідно до вказаних етапів можна згрупувати, як наказано в таблиці 1.4.

Існує низка вимог для організації проведення комплексного фінансового аналізу. Серед них виділяють найбільш суттєві:

1) методологічна база комплексного аналізу має ґрунтуватися на таких методиках, які давали б можливість в обмежені терміни оцінити фінансовий стан суб'єктів господарювання;

2) порівняльний аналіз здійснюється на підставі практичних результатів проведення комплексного фінансового аналізу. Це внутрішньогосподарський аналіз зведених показників фінансової звітності по окремих напрямках діяльності самого підприємства та його дочірніх підприємств або міжгосподарський аналіз показників цієї фірми порівняно з відповідними показниками конкурентів, середньогалузевими або середніми показниками. При цьому визначитись з оптимальною базою для порівняння значень аналітичних індикаторів – значень фінансових показників;

3) для здійснення комплексного аналізу потрібно забезпечити формування групи показників, які в своїй сукупності відповідали б вимогам комплексної характеристики поточного стану підприємства і перспектив його подальшого розвитку;

4) ефективність комплексного аналізу значною мірою залежить від можливості побудови адекватної системи однозначності інтерпретації результатів математичної та аналітичної обробки певної групи цільових показників з метою запобігання та уникнення двозначності висновків, суперечностей в поглядах окремих експертів щодо ідентифікації положення об'єкту дослідження [36].

Найпростіший метод оцінки певного фінансового коефіцієнта (одиничного показника) є його нормування, яке проводять за формулою (1.1):

$$K_i = \frac{P_i}{P_{i\text{норм}}}, \quad (1.1.)$$

де K_i – нормований одиничний показник фінансового стану підприємства;

P_i – фактичне значення одиничного показника;

$P_{i\text{норм}}$ – нормативне значення одиничного показника;

i – порядковий номер одиничного показника, фінансового коефіцієнта в блочній оцінці.

Ця формулу можна використовувати, якщо для стійкого фінансового стану фактичне значення має перевищувати нормативне. Якщо ж фактичне значення має бути нижчим за нормативне, формула має інший вигляд(1.2):

$$K_i = \frac{P_{i\text{норм}}}{P_i} \quad (1.2)$$

У разі, якщо коефіцієнт не має нормативного значення (наприклад, коефіцієнт оборотності обігового капіталу), нормування одиничного показника може здійснюватись на основі порівняння з найкращим значенням за досліджуваний період.

Визначення ваги фінансових коефіцієнтів може здійснюватись на основі статистичних спостережень. Слушною є думка, яка висловлена П.Знахуренко та О.Хотомлянським про те, що методика оцінки є вагомістю коефіцієнтів [55, с.109].

Підсумкова блочна оцінка з урахуванням ваги одиничних показників визначається за формулою (1.3):

$$K_j = \sum_{i=0}^n \alpha_i * K_i, \quad (1.3)$$

де K_j – підсумкова блочна оцінка;

α – вагомість одиничного фінансового коефіцієнта в блочній оцінці;

n – кількість показників у межах блоку, що характеризує окрему сторону фінансового стану підприємства;

j – номер блоку у проведенні комплексної оцінки фінансового стану підприємства.

Для визначення інтегрального показника фінансового стану підприємства може використовуватися формула 1.4:

$$K_k = \sum_{j=0}^n B_j * K_j, \quad (1.4)$$

де K_k – інтегральний показник фінансового стану підприємства;

B_j – вагомість аналітичних блоків фінансового стану в комплексній оцінці;

m – кількість блоків оціночних показників.

Проведена даним методом оцінка фінансового стану дозволяє досить повно розкрити інформацію про стан підприємства в економічному середовищі.

При проведенні аналізу на різних його етапах застосовуються різноманітні прийоми в тій чи іншій комбінації. Так, при попередньому аналізі будь-якого явища загальні економічні показники розкладаються (деталізуються) на частини, порівнюються, групуються. Аналітику важливо знати причини відхилень, виявити фактори, що їх зумовили, оцінити їх кількісний вплив на загальний результат роботи. Це дозволить запобігти, негативним змінам у майбутньому. Для кількісного виміру впливу окремих

факторів використовують спосіб ланцюгових підстановок, балансовий метод, сучасні економіко-математичні методи та ін.

На завершальному (підсумковому) етапі аналізу, при узагальненні результатів, першочергового значення знову набувають прийоми порівняння та групування, які дозволяють систематизувати окремо виявлені резерви за кожним видом або групою ресурсів [47, с.88].

Розроблені вищевказаним автором методичні прийоми дають змогу найбільш повно відобразити певний аспект стану підприємства. Цінним досвідом вибору таких критеріїв є також встановлення науково обґрунтованого етапу аналізу.

Достатньо обґрунтованою щодо основних прийомів аналізу фінансового стану підприємства є пропозиція таких авторів, як Н.П. Шморгун та І.В. Головка. Вони виділяють такі основні прийоми аналізу: горизонтальний (часовий) аналіз; вертикальний (структурний) аналіз; трендовий аналіз; аналіз відносних показників (коефіцієнтів); порівняльний аналіз; маржинальний (спеціальний) аналіз; факторний аналіз; імовірісно-стохастичний аналіз (дисперсійний, регресійний, кореляційний, факторний, компонентний, дискримінантний, кластерний та ін.).

Існує декілька підходів до структуризації аналізу. Шиян Д.В. і Строченко Н.І. також розподіляють фінансовий аналіз на фінансовий і управлінський (господарський). Вони підкреслюють зв'язок даного аналізу із аналізом господарської діяльності, а також зазначають, що у вітчизняній практиці фінансовий аналіз як окрема наука став формуватися тільки на початку 90-х років минулого століття, а до цього він розглядався в рамках аналізу господарської діяльності. Основними завданнями фінансового аналізу є: проведення попереднього (експрес) аналізу фінансового стану підприємства; оцінка поточного фінансового стану з використанням коефіцієнтів; аналіз стану використання оборотних коштів і джерел їхнього утворення; аналіз впливу операційного та фінансового важеля на фінансовий стан підприємства та ін [41, с.174].

Залежно від того, яка інформація використовується у фінансовому аналізі, якими є мета та об'єкти дослідження, суб'єкти користування результатами аналізу, розрізняють два його види: зовнішній і внутрішній. Цей же поділ і зазначає Крамаренко Г.О., автор також робить поділ аналізу господарської діяльності на зовнішній фінансовий і внутрішній фінансовий аналізи.

Певною мірою для оцінки окремих моментів фінансового стану підприємства можуть підійти методи, які пропонує Є. Жолонський. Він зазначає, що в фінансовому аналізі існує декілька правил для читання фінансових звітів або способів аналізу: горизонтальний аналіз, вертикальний аналіз, аналіз за допомогою коефіцієнтів, порівняльний аналіз та факторний аналіз. Як зазначає автор, дані правила використовуються для читання всіх форм фінансової звітності. Даної точки зору придержуються автори О. Кононенко та О. Маханько [59, с.112].

Г.О. Партин та А.Г. Загородній рекомендують сукупність елементів оцінювання фінансового стану підприємства. Автори також придержуються думки про поділ методів на формалізовані і неформалізовані.

До неформалізованих вони відносять: метод експертних оцінок, психологічні методи, морфологічні методи, метод порівнянь тощо. Для них характерний певний суб'єктивізм під час оцінювання результатів аналізу.

До формалізованих – ланцюгових підстановок, арифметичних різниць, балансовий, факторного аналізу, відсоткових чисел, диференціальний і логарифмічний, інтегральний, дисконтування, кореляційного та дисперсійного аналізу тощо [61, с.105].

Для зменшення витрат грошових ресурсів і часу на оцінку фінансового стану підприємства побутового обслуговування Т.В. Белікова пропонує зменшити кількість показників без втрати якості оцінювання. Для цього на основі експертного оцінювання за способом ранжирування виявлено рівень пріоритетності показників фінансового стану підприємств побутового обслуговування.

Результати ранжування підтверджують, що рентабельність є найбільш пріоритетним показником. Показники левериджу, грошових потоків, доходів і витрат є найменш пріоритетними. Обґрунтовано доцільність аналізу показників левериджу, грошових потоків, доходів і витрат у динаміці впродовж певного періоду, зокрема, року. Однак їх розрахунок за даними річної фінансової звітності не містить достатньої інформації про фінансовий стан підприємства за рік, тому їх виключено з переліку показників оцінки фінансового стану підприємств побутового обслуговування [50, с.69].

Незважаючи на різні методики оцінки фінансового стану підприємств, доведено, що вони мають загальний характер. Виокремлення особливостей побутових послуг, їх характеристик та впливу цих характеристик на оцінку фінансового стану послуг створило основу для формування змін у структурі оцінки фінансового стану підприємств побутового обслуговування. На основі цього встановлено зменшену сукупність показників оцінки фінансового стану підприємств побутового обслуговування.

Результати оцінки за наявними методиками підтвердили, що кожна методика дає змогу мати різні висновки про фінансовий стан окремого підприємства внаслідок вмісту в них різних показників фінансового стану підприємств. Це зумовлює необхідність удосконалення методичного забезпечення оцінки фінансового стану підприємств.

Дещо іншу класифікацію методів оцінки фінансового стану підприємстві пропонує М.Ю. Карпушенко.

Аналіз методик, що застосовуються у вітчизняній практиці в сучасний період, як зазначає автор, розкрив ряд недоліків: для оцінки фінансового стану найчастіше використовується надлишкова кількість показників, ідентичних за економічним значенням, що спричиняє зайві розрахунки, ускладнює аналітичну роботу користувачів фінансової інформації; як критерії оцінки використовуються еталони, що не враховують ні галузеві особливості підприємств, ні економічні умови господарювання в Україні; в умовах

зростання змін у зовнішньому середовищі методи оцінки перспективного фінансового стану не враховують впливу зовнішніх факторів [3, с.198].

Таким чином, для реальної оцінки діловими партнерами фінансового стану підприємств постає необхідність удосконалення механізму фінансового стану в таких напрямках: використання потрібного мінімуму найбільш значущих для ділових партнерів показників; урахування впливу факторів зовнішнього середовища.

Не викликає сумніву той факт, що в принципі можливі різні підходи до визначення фінансового стану підприємств. Виходячи з цього ми спробуємо сформулювати основні напрямки фінансово-господарської діяльності підприємства, за якими можна буде систематизувати даний напрямок: підприємство розглядається як самостійний суб'єкт, який може характеризуватися наявністю у ньому фінансових ресурсів і зобов'язань; фінансово-господарська діяльність – цілеспрямована діяльність підприємства, яка направлена на досягнення мети з ефективним використанням фінансового потенціалу; аналіз фінансово-господарської діяльності може бути оцінений системою показників – фінансових результатів і фінансового стану; в аналізі пріоритетними будуть вартісні показники, які знаходяться в фінансовій звітності підприємств; результати аналізу використовуються для прийняття рішень, які мають різні значення (тактичні і стратегічні); будь-які особи, котрі зацікавлені в діяльності даного підприємства можуть бути виконавцями і користувачами аналізу.

Виходячи з цього модель аналізу фінансово-господарської діяльності підприємства буде мати такий вигляд:

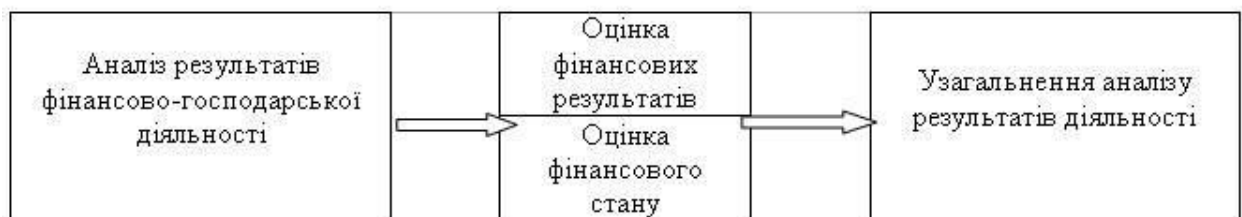

Рис.1.1. Аналіз фінансово-господарської діяльності підприємства

Даний аналіз, як вже зазначалось, є відкритим для всіх зацікавлених осіб, оскільки його дані виходять із фінансової звітності. На схемі виділено два блоки: оцінка фінансових результатів та оцінка фінансового стану.

Однією із складових цього аналізу є кінцеві фінансові результати, які підводять підсумки діяльності підприємства за певний період і за допомогою їх можна оцінити структуру з якої складається визначення цих результатів (навіть на перспективу). До даного етапу, на наш погляд, можна віднести визначення структури активів, фінансової стійкості, порівнювати динаміку виручки і прибутку, визначення оптимальності структури джерел фінансування як з боку стабільної поточної діяльності так і на перспективу та ін., тобто відображується результативність і ефективність роботи.

В другому блоці (оцінка фінансового стану) розраховуються показники які характеризують фінансову стійкість, ліквідність і платоспроможність, оборотності коштів та ін [20, с.41].

Висновок до розділу 1

Аналіз економічної літератури свідчить про наявність різноманітних тлумачень сутності фінансового стану та визначень фінансової стійкості, фінансового положення підприємства, про відсутність єдиної думки щодо групування та способу обчислення показників оцінки фінансового стану, саме тому віддаючи належне науковим напрацюванням вітчизняних та зарубіжних вчених, слід відзначити, що проблема пошуку нових шляхів удосконалення фінансової діяльності підприємства в умовах стрімких ринкових перетворень потребує подальшого науково-практичного дослідження. В значній мірі це зумовлено трансформаційними процесами в Україні, направленими на досягнення міжнародних стандартів економічної діяльності.

Однією з найважливіших складових процесу управління фінансово-господарською діяльністю підприємства є комплексна оцінка фінансового стану. Слід розуміти, що це процедура втілення комплексу заходів, яка включає аналіз найважливіших параметрів фінансово-господарської діяльності із застосуванням сучасних методів фінансового аналізу для забезпечення інформаційної бази прийняття обґрунтованих управлінських рішень, спрямованих на створення умов для сталого розвитку підприємства.

Дослідження фінансового стану підприємства дозволяє визначити рівень його конкурентоспроможності і місце підприємства в економічному середовищі.

Більшість класифікацій зводиться до двох напрямків поділу, а саме, формалізовані і неформалізовані методи аналізу.

РОЗДІЛ 2. ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА ОЦІНКА ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП»

2.1. Характеристика системи управління ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП»

Товариство з обмеженою відповідальністю «АВ МЕТАЛ ГРУП» [69], скорочена назва ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП», код ЄДРПОУ: 36441934, юридична адреса: Україна, 49000, Дніпропетровська обл., місто Дніпро, ВУЛИЦЯ ШОЛОМ-АЛЕЙХЕМА, будинок 5; основний вид діяльності: 46.72 оптова торгівля металами та металевими рудами; діє на підставі Статуту; керівник: Тульчінська Олена В'ячеславівна; номер свідоцтва - 364419304624; розмір статутного капіталу – 460 000 000 грн.; не перебуває в стані припинення.

ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП» - українська компанія, металотрейдер і виробник металопрокату. Розгалужена мережа з більш ніж 300 філій і металобаз представлена в усіх регіонах України і об'єднана в Національну мережу металобаз.

На підприємствах ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП» виготовляють чорний металопрокат: діють виробництва з гарячекатаної арматури, електрозварних круглих і профільних труб, круглого прокату, металевого дроту, просічно-витяжного листа, квадрату, смуги, штрипса. У 2013 році відкрито новий напрямок — виробництво профнастилу, перфорованого листа і металочерепиці, до яких з 2018 року додалося виробництво внутрішніх стінових касет (ВСК). З 2019-го року підприємство виробляє також кладочну сітку для будівництва, сітку Рабіца, каніліровану, та секційні огорожі, а з 2020-го року — металеві цвяхи і машинобудівне кріплення. Завдяки розвитку і розширенню виробничих потужностей (10 виробництв і 63 виробничі лінії) — в січні 2021 року компанія почала виробництво металосайдингу і ЛСТК-профілю.

Національна мережа металобаз Діє на всій території України і налічує 48 оптових філій і 278 роздрібних металобаз в столиці місті Київ, усіх обласних центрах — Дніпро, Харків, Львів, Одеса та інших, а також районних центрах та економічно важливих містечках і селищах.

ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП» є дійсним членом European Business Association (EBA) з 2020-го року. Входить в ТОП-100 найбільших приватних компаній України за версією Forbes Україна, під № 65. Також входить в ТОП-50 рейтинга компаній «Створені з нуля» за версією ЛІГА.net, під № 36.

На підприємстві функціонує лінійно-функціональна структура управління, яка спирається на розподіл повноважень та відповідальність за функціями управління і прийняття рішень по вертикалі. Структура має 3 рівні управління. Структура дозволяє організувати управління (директор – заступник директора – начальник відділу чи сектору – співробітник відділу), а функціональні відділи апарату управління підприємства лише допомагають лінійним керівникам вирішувати управлінські завдання. При лінійно-функціональній структурі управління лінійні керівники не підпорядковані керівникам функціональних відділів апарату управління. Безпосереднє управління здійснює генеральний директор, процесами взаємодії керують функціональні підрозділи, внутрішні процеси підпорядковані лінійним керівникам.

ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП» має самостійний баланс, поточні рахунки в національній валюті в установах банків, круглу печатку та інші реквізити.

ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП» володіє, користується та розпоряджається майном, що відповідно до законів України, Статуту та укладених угод, належить йому на праві власності, на свій розсуд, вчиняючи щодо нього будь-які дії, які не суперечать чинному законодавству та Статуту.

Учасники ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП» несуть відповідальність у межах їх внесків, відповідають за зобов'язаннями не внесеною частиною внеску в разі ліквідації, звернення стягнення на майно ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП» відповідно до чинного законодавства.

ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП» не відповідає за зобов'язаннями Держави, Держава не відповідає за зобов'язаннями ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП». ТОВ

«АВ МЕТАЛ ГРУП» відповідає за своїми зобов'язаннями всім своїм майном, на яке відповідно до чинного законодавства може бути звернено стягнення.

ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП» здійснює свою господарську діяльність на засадах повного госпрозрахунку, самоокупності і самофінансування.

ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП» самостійно визначає перспективи розвитку, планує і здійснює свою господарську діяльність виходячи з попиту на роботи, що ним виконуються, послуги, що надаються, а також необхідності забезпечення господарського та соціального розвитку ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП», підвищення доходів.

Матеріальну-технічну базу ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП» становлять власні основні засоби та нематеріальні активи.

Майно ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП» становлять основні фонди та оборотні кошти, а також інші цінності, вартість яких відображається в самостійному балансі ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП».

Основним узагальнюючим показником фінансових результатів господарської діяльності ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП» є прибуток.

Прибутком ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП», після сплати податків до державного бюджету, зборів до цільових фондів та інших обов'язкових відрахувань згідно з чинним законодавством, самостійно розпоряджається ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП» – в особі Загальних зборів Учасників та уповноважених ними органів.

Управління ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП» здійснюють наступні органи:

- загальні збори Учасників;
- Генеральний директор;
- наглядова рада;
- ревізійна комісія.

Вищим органом ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП» є Загальні збори учасників.

Загальні збори Учасників можуть приймати рішення з будь-яких питань діяльності ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП».

Виконавчий орган у своїй діяльності керується положенням чинного законодавства України, чинним Статутом, а також рішеннями Загальних зборів Учасників. Виконавчий орган підзвітний Загальним зборам учасників і організує виконання їх рішень.

Генеральний директор не вправі приймати рішення, обов'язкові для учасників ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП».

Контроль за фінансовою та господарською діяльністю виконавчого органу здійснюється Ревізійною комісією ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП».

Перевірка діяльності виконавчого органу проводиться Ревізійною комісією за дорученням Загальних зборів учасників, з власної ініціативи або на вимогу учасників.

Ревізійна комісія ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП» Загальним зборам учасників.

ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП» веде бухгалтерський облік, складає і подає фінансову звітність відповідно до діючого законодавства. Статистична звітність, що використовує грошовий вимірник, ґрунтується на даних бухгалтерського обліку і подається в установленому обсязі органам державної статистики.

Відповідальність за стан бухгалтерського обліку, своєчасне подання фінансової звітності покладається на Генерального директора та головного бухгалтера ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП».

Річна фінансова звітність, а також звіт про прибутки та збитки ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП» затверджуються Загальними зборами учасників.

Персонал ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП» становлять усі особи, які своєю працею беруть участь в його діяльності і входять до штату ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП». Обов'язки та повноваження персоналу встановлюються Генеральний директором, який вирішує питання наймання персоналу та формування штату, встановлення форм, систем та розмірів заробітної плати.

2.2 Характеристика показників діяльності ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП»

ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП» самостійно визначає перспективи розвитку, планує і здійснює свою господарську діяльність виходячи з попиту на роботи, що ним виконуються, послуги, що надаються, а також необхідності забезпечення господарського та соціального розвитку ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП», підвищення доходів.

Матеріальну-технічну базу ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП» становлять власні основні засоби та нематеріальні активи. Бухгалтерський облік, класифікація, визнання, оцінка й розкриття інформації про основні засоби й нематеріальні активи здійснюється ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП» відповідно до МСБО 16 «Основні засоби» та МСБО 38 «Нематеріальні активи».

Для нарахування амортизації основних засобів та нематеріальних активів в бухгалтерському обліку ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП» застосовується, згідно обраної облікової політики, прямолінійний метод.

Упродовж 2020 року зміни у вартості основних засобів та нематеріальних активів (в т.ч. в результаті нарахування амортизації) були наступні:

- придбано основних засобів на 195 тис. грн.;
- вибуло основних засобів на 485 тис. грн.;
- нараховано амортизацію в сумі 371 тис. грн..

Майно ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП» становлять основні фонди та оборотні кошти, а також інші цінності, вартість яких відображається в самостійному балансі ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП».

Основним узагальнюючим показником фінансових результатів господарської діяльності ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП» є прибуток.

Аналіз проводився на основі даних з 2016 року по 2020 рік. Вхідні дані представлено у таблиці 2.1.

Таблиця 2.1.

Основні показники фінансової звітності ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП»

за 2016-2020рр. (тис.грн)

показники	2016	2017	2018	2019	2020
Оборотні активи(А2)	11954	16687	47176	39271	41491
запаси	6418	9705	12414	25094	29937
Поточні зобовязання	64818	59667	43044	73489	51805
Нерозподілений прибуток	-22277	-20547	-20031	-15965	-18104
Необоротні активи (А1)	26041	28041	33336	84355	86879
Чистий дохід від реалізації	64106	64798	105636	152860	171563
Дебіторська заборгованість	4515	31907	23028	6156	12978
Виробничі запаси	6382	9640	12954	24606	24430
Довгострокові зобовязання	11407	12958	15554	18769	61171
Власний капітал (П1)	110725	17914	185723	62368	20394
баланс	30009	385112	38105	87626	86370
Забезпечення наступних витрат і платежів	14402	10948	14931	17831	57244
Позиковий капітал	17225	18925	20598	25258	66976

Оборотний капітал	11654	1687	4776	3971	3891
Фінансовий капітал	473	1157	1518	-1423	-1632
Сукупні витрати	13686	14361	18218	26768	212014
Операційний прибуток	-7280	-8163	-7982	-11908	-7411

Аналіз фінансово-економічного стану базується на даних фінансової звітності та бухгалтерського обліку, на розрахунку й зіставленні значної кількості показників і коефіцієнтів.

Фінансово-економічний аналіз дає змогу реалізувати такі завдання: оцінити результати й ефективність діяльності компанії, його поточний фінансовий стан, скласти прогноз розвитку фінансово-економічних показників на найближчу перспективу; оцінити динаміку фінансових показників за певний період часу і фактори, що викликали відповідні зміни; оцінити наявні фінансові обмеження на шляху реалізації організаційних перетворень [33, с.55].

Проведемо аналіз показників виробничого потенціалу ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП» за допомогою даних наведених у таблиці 2.2.

Таблиця 2.2

Показники виробничого потенціалу ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП»

№	Показник	2018	2019	2020	Відхилення 2020 до 2018	
					+/-	%
1	Статутний капітал, тис.грн.	460	460	460	0	0,0

2	Власний капітал, тис.грн.	29211	39164	396974	10486	35,8
3	Позиковий капітал, тис.грн.	55035	53159	52000	-3035	-5,5
4	Майно разом, тис.грн.	84246	92323	91697	7451	8,8
5	Основні засоби тис.грн.:					
	- залишкова вартість	17953	19497	22818	4865	27,1
	- первісна вартість	26806	30739	36960	10154	37,9
	- знос	8853	11242	14142	5289	59,7
6	Виробничі запаси, тис.грн.	628	496	1151	523	83,3
7	Середньооблікова кількість штатних працівників, осіб	841	865	1089	248	29,5

За допомогою даних, наведених у таблиці 2.2, можемо зробити висновок, що статутний капітал ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП» у 2020 році в порівнянні з 2018 роком залишився незмінним. Розмір власного капіталу підприємства у 2020 році в порівнянні з попередніми роками збільшився на 10486 тис. грн., або на 35,8%.

Що ж стосується позикового капіталу, то з даних наведених у таблиці видно, що його розмір у 2020 році в порівнянні з 2018 роком зменшився на 3035 тис. грн., або на 5,5%. Аналізуючи стан основних засобів компанії бачимо, що їх обсяги також зростають.

Таким чином, у 2020 році в порівнянні з 2018 роком залишкова вартість основних засобів ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП» збільшилась на 27,1%, первинна вартість зросла на 37,9%, а знос збільшився на 59,7%. Виробничі запаси у 2020 році в порівнянні з 2018 роком зросли на 523 тис.грн., або на 83,28%, що зумовило зростання обсягів діяльності підприємства. Дані цифри дають змогу зробити висновок, що у ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП» достатньо раціонально використовуються виробничі запаси.

Аналіз показників фінансово-економічних результатів діяльності ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП» проведемо за допомогою даних наведених у таблиці 2.3.

Таблиця 2.3

Показники фінансово-економічних результатів діяльності
«АВ МЕТАЛ ГРУП» (тис. грн.)

№	показник	2018	2019	2020	Відхилення 2020 до 2018	
					+/-	%
1	Чистий дохід від реалізації продукції	370657	388892	434623	63966	17,2
2	Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	314016	320195	354749	40733	12,9
3	Валовий прибуток	56641	68697	749874	23233	41,0
4	Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування	10057	13726	16036	5979	59,4

5	Податок на прибуток від звичайної діяльності	2712	2773	2887	175	6,4
6	Фінансові результати від звичайної діяльності	7345	109523	13149	5804	79,0
7	Чистий прибуток	7345	109523	13149	5804	79,0
8	Витрати на операційну діяльність разом	41688	51886	61021	19333	46,3
9	Витрати на оплату праці	13980	18851	22070	8090	57,8
10	Матеріальнізатрати	5438	5926	7774	2336	42,9

За допомогою даних таблиці 2.3 можемо проаналізувати основні економічні показники господарської діяльності підприємства. Дохід від реалізації продукції з 2018 року по 2020 рік збільшився на 63966 тис. грн., це свідчить про те що компанія ефективно реалізує свою продукцію. Чистий дохід від реалізації продукції у 2020 році також збільшився в порівнянні з 2018 роком на 17,2%, а це в свою чергу означає, що підприємство є прибутковим і з кожним роком чистий дохід має тенденцію до збільшення.

Собівартість реалізованої продукції ТОВ «АВ МЕТАЛІ ГРУП» також збільшилась на 40733 тис. грн. в порівнянні з 2018 роком, або на 12,9%, що зумовлені і зростанням обсягів діяльності підприємства, і витрат, що впливають на формування цього показника.

Валовий прибуток компанії у 2020 році в порівнянні з 2018 роком зріс на 23233 тис. грн., або на 41,0%. Саме збільшення валового прибутку мало значний вплив на збільшення чистого прибутку. Також у 2020 році в

порівнянні з 2018 роком спостерігається збільшення розміру податку на прибуток від звичайної діяльності на 175 тис.грн., або на 6,4%.

Чистий прибуток у 2020 році в порівнянні з 2018 роком зріс на 5804 тис.грн., або на 79,0% і становив 13139 тис. грн. Це є досить хорошим показником, що характеризує результати діяльності даного підприємства.

ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП» збільшило свої витрати у 2020 році в порівнянні з 2018 роком на 19333 тис. грн., або 46,3%, на це вплинуло збільшення обсягів діяльності підприємства, про що свідчать дані, наведені у таблиці 2.3.

Якщо розглянути детальніше, то матеріальні витрати у 2020 році збільшились у порівнянні з 2018 роком на 49,2%. Це зумовлено як зростанням обсягів діяльності підприємства, так і зростанням цін на окремі складові цих витрат: палива, електроенергії, а також зношення малоцінних і швидкозношуваних предметів. Витрати на оплату праці на протязі всього аналізованого періоду теж зростали та становили у 2020 році 22070 тис.грн., що в порівнянні з 2018 роком на 57,8% більше. На збільшення витрат на оплату праці суттєво вплинуло зростання чисельності персоналу, яке відбулося у 2020 році.

Дані для аналізу ефективності використання ресурсів компанії наведені в таблиці 2.4.

Таблиця 2.4

Показники ефективності використання ресурсів ТОВ «АВ МЕТАЛ
ГРУП»

№	показник	2018	2019	2020	Відхилення 2020 до 2018, +/-
1	Продуктивність праці тис.грн.	440,73	449,59	380,24	-60,49
2	Рентабельність заробітної плати, %	71,94	72,82	72,66	0,72
3	Фондовіддача, грн. / на 1 грн.	3,67	3,38	3,22	-0,45
4	Фондомісткість, грн. / на 1 грн.	0,07	0,07	0,08	0,01
5	Рентабельність основних засобів, %	9,978	11,93	11,84	1,86
6	Чистий дохід на одиницю витрат, грн./ на 1 грн.	8,89	7,49	7,12	-1,77
7	Прибуток на одиницю витрат, грн. / на 1 грн.	0,24	0,265	0,26	0,02
8	Рентабельність продажу, %	15,28	17,66	18,37	3,09
9	Рентабельність продукції, %	18,04	21,445	22,52	4,48

Отже, з даних, наведених у таблиці 2.4, можна зробити висновки, що рентабельність заробітної плати у 2020 році в порівнянні з 2018 роком зросла 0,72 відсоткових пункта. Ці дані свідчать про ефективність використання коштів на підприємстві. Фондовіддача характеризує обсяг виробництва

(реалізації) продукції, яка припадає на одну грошову одиницю середньорічної вартості основних засобів. За даними таблиці показник фондівдачі у 2020 році в порівнянні з 2018 роком скоротився на 0,45 пункта. Таким чином, якщо у 2018 р. на 1 грн. вартості основних засобів припадало 3,67 грн. валової продукції, то у 2020 р. значення цього показника становила 3,22 грн.

Фондомісткість характеризує вартість основних виробничих засобів (основного капіталу) на одиницю обсягу виробництва продукції. Показник фондомісткості в 2020 році в порівнянні з 2018 роком дорівнює 0,08. Збільшення фондомісткості означає зменшення ефективності реалізації продукції і використання основних виробничих засобів і навпаки.

Рентабельність основних засобів – відношення чистого прибутку до основних засобів. Таким чином, у ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП» у 2020 році в порівнянні з 2018 роком даний показник збільшився на 1,86 відсоткових пунктів. На збільшення даного показника суттєво вплинуло збільшення чистого прибутку компанії у 2020 році. Показник, що характеризує обсяг чистого доходу, який припадає на одиницю витрат, у 2020 році в порівнянні з 2018 роком скоротився майже на 1,77 пунктів, а прибуток на одиницю витрат – навпаки збільшився на 0,02 пункта. Прибуток на одиницю витрат на 1 грн. у 2019 та у 2020 роках дорівнював 0,26 грн., а у 2018 році цей показник був меншим на 0,02 грн. та становив 0,24. Рентабельність продажу в ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП» у 2020 році становила 5,68%, і в порівнянні з 2018 роком збільшилась майже на 3,09 відсоткових пунктів. Рентабельність продукції у 2020 році становила 4,48% і в порівнянні з 2018 роком збільшилась на 4,48 пунктів. Ліквідність характеризує здатність підприємства швидко перетворити активи на гроші. Оцінюючи ліквідність підприємства, аналізують достатність поточних (оборотних) активів для погашення поточних зобов'язань – короткострокової кредиторської заборгованості.

Показники ліквідності ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП» проаналізуємо за допомогою даних, які наведені у таблиці 2.5.

Таблиця 2.5

Показники ліквідності ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП»

№	показник	Нормативне значення	2018	2019	2020	Відхилення 2020 до 2018, +/-
1	Загальний коефіцієнт покриття	>1	1,06	1,36	1,32	0,26
2	Коефіцієнт швидкої ліквідності	>0,5	0,60	0,60	0,48	-0,12
3	Коефіцієнт незалежної ліквідності	>0,5	0,68	0,79	00,87	0,19
4	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	>0,2	0,09	0,04	0,06	-0,03
5	Частка оборотних активів в загальній сумі активів	За планом	0,79	0,79	0,75	-0,04

Загальний поточний коефіцієнт покриття на протязі аналізованого періоду знаходився вище нормативного значення. Таким чином, загальний поточний коефіцієнт покриття у 2020 році в порівнянні з 2018 роком збільшився на 0,26 пункта і становив 1,32 при нормативному значенні більше 1. Підприємство практично може покрити зобов'язання своїми активами.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності у 2020 році склав 0,06, при його нормативному значенні 0,2. Це значить, що підприємство не може негайно погасити за рахунок коштів і короткострокових фінансових вкладень короткострокових зобов'язань підприємства. Цей показник на 0,14 нижчий нормативного, що може викликати недовіру до даного підприємства.

У ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП» коефіцієнт швидкої ліквідності у 2020 році становив 0,48, при його значенні у 2018 році 0,60, тобто відбулося значне зменшення цього показника (на 0,12 пункта). При нормативному значенні більше 0,5 можна говорити про добрі платіжні можливості підприємства щодо погашення зобов'язань за рахунок оборотних активів. Це свідчить про недостатню загальну забезпеченість підприємства оборотними коштами (нижче нормативного значення).

Аналіз показників фінансової стійкості проведемо за допомогою даних наведених у таблиці 2.6.

Таблиця 2.6

Показники фінансової стійкості ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП»

№	показник	Нормативне значення	2018	2019	2020	Відхилення 2020 до 2018, +/-
1	Коефіцієнт автономії	>0,5	0,34	0,42	0,43	0,09
2	Коефіцієнт фінансової залежності	<2	2,88	2,36	2,31	-0,57
3	Коефіцієнт концентрації залученого капіталу	<0,5	0,654	0,57	0,57	-0,08

4	Коефіцієнт співвідношення залученого і власного капіталу	<0,1	1,88	1,36	1,30	-0,58
5	Коефіцієнт забезпечення власними коштами	>0,1	0,17	0,274	0,24	0,07
6	Коефіцієнт фінансової стабільності	>1	0,53	0,74	0,76	0,23

Коефіцієнт автономії (коефіцієнт концентрації власного капіталу) характеризує частку коштів, вкладених власниками компанії в загальну вартість майна. Нормальне мінімальне значення коефіцієнта автономії орієнтовано оцінюється на рівні 0,5. Таким чином, у 2020 році частка власного капіталу в структурі капіталу компанії становила близько 43%.

Упродовж всього аналізованого періоду коефіцієнт автономії був нижчий нормативного значення, а у 2020 році в порівнянні з 2018 роком зріс на 0,09 пункта, що припускає незабезпеченість позикових коштів власними, тобто, реалізувавши майно, сформоване із власних джерел, ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП» не зможе погасити зобов'язання.

Коефіцієнт фінансової залежності характеризує, скільки одиниць сукупних джерел припадає на одиницю власного капіталу. Нормативним значенням коефіцієнта залежності вважається <2. Таким чином, можемо побачити, що протягом аналізованого періоду даний коефіцієнт дещо вищий за норматив. Позитивною є тенденція зменшення показника у 2020 році в порівнянні з 2018 роком на 0,5 пункта.

Коефіцієнт концентрації залученого капіталу свідчить, що в структурі джерел фінансування діяльності підприємства, залучений капітал у 2020 р. займав близько 57%, що на 8 відсоткових пункта менше рівня 2018 р. та свідчить про зниження рівня залежності підприємства від зовнішніх джерел.

Перевищення власних коштів над позиковими засвідчує фінансову стійкість підприємства. Нормативне значення коефіцієнта > 1 ; таким чином, бачимо, що на протязі 2018-2020 років коефіцієнт фінансової стабільності дещо недоотягує до нормативного значення.

Позитивною є тенденція збільшення коефіцієнта у 2020 році в порівнянні з 2018 роком на 0,23 пункта. За результатами проведеного аналізу діяльності ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП» можна зробити висновок, що у 2020 році в порівнянні з 2018 роком виробнича і фінансова ситуація на підприємстві покращилась: значно збільшились темпи обсягу реалізації продукції і надання послуг, а також темпи росту чистого прибутку.

2.3 Аналіз фінансового та майнового стану ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП»

Для утримання стабільної тенденції розвитку фінансово-господарської діяльності підприємства в умовах постійного загострення конкурентної боротьби необхідно достовірно оцінювати фінансовий стан підприємства. Фінансовий стан підприємства характеризує забезпеченість власними оборотними коштами, оптимальне співвідношення запасів товарно-матеріальних цінностей з потребами виробництва, а також своєчасне проведення розрахункових операцій і платоспроможність.

Оцінка фінансового стану підприємства показує в яких конкретних напрямках потрібно вести цю роботу. Відповідно до цього результати аналізу надають відповідь на питання, які існують найважливіші способи поліпшення фінансового стану підприємства в конкретний період його діяльності.

Для висвітлення методичних аспектів аналізу фінансового стану підприємства нами використовувались дані фінансової звітності ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП» за 2019-2020 рр.

З метою дослідження методичних аспектів аналізу фінансового стану підприємства нами проведені розрахунки попереднього аналізу (експрес-аналізу) фінансового стану ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП» за 2018-2020 рр. у таблиці 2.7.

Таблиця 2.7

Результати попереднього аналізу фінансового стану ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП» за 2018-2020 рр.

показники	2018	2019	2020	Тенденції очікуваних змін
1. Неплатежі, тис. грн.	303	323	520	Через значний рівень інфляції матиме тенденцію зростання на 3- 7 % за рік
2. Коефіцієнт незалежності	0,955	0,945	0,933	ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП» залишається незалежним
3. Коефіцієнт фінансової стійкості	0,968	0,966	0,947	ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП» залишається фінансово-стійким
4. Коефіцієнт ділової активності	0,936	0,873	0,659	Ділова активність значно зменшилась через складну політичну та соціальну ситуацію в країні

5. Коефіцієнт ефективності використання фінансових ресурсів	0,031	0,032	0,035	Цей показник збільшився на 0,001-0,004
6. Коефіцієнт ефективності використання власних коштів	0,032	0,034	0,037	Ефективність використання власних коштів залежить лише від якості управління підприємством та є внутрішнім фактором зростання фінансового рівня підприємства
7. Загальний коефіцієнт покриття по балансу	27,88	26,02	16,575	Зменшиться, оскільки у цей період з'являється довгострокова дебіторська заборгованість підприємства
8. Коефіцієнт участі власних і довгострокових позикових коштів в запасах і витратах	0,964	0,962	0,94	Загалом коефіцієнт зменшився на 0,024

Отже, проведений експрес-аналіз фінансового стану ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП» показав, що за 2018-2020 рр. поточні зобов'язання підприємства мають тенденцію збільшення – на 217 тис. грн.

Так, коефіцієнт незалежності, коефіцієнт фінансової стійкості та коефіцієнт ділової активності мають значення, яке перевищує нормативне 0,5

та майже дорівнює 1 (є більшим за 0,95), що є свідчення повної самостійної незалежності та стійкості підприємства, платоспроможності та динамічного функціонування.

ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП» є рентабельним, беззбитковим. Власного капіталу вистачає на покриття поточних збитків підприємства та уникнення довгострокових зобов'язань.

Вертикальний та горизонтальний аналіз джерел утворення підприємства наведено у таблиці 2.8.

Таблиця 2.8.

Аналіз динаміки та структури джерел утворення активів ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП» за 2018-2020 рр.

№ з/п	показник	2018	2019	2020	Відхилення 2019/2018		Відхилення 2020/2019	
					абсол., тис. грн.	відносне , %.	абсол., тис. грн.	відносне , %.
1	Джерела утворення активів, всього, тис. грн.	9359	9596	9877	+237	+2,53	+281	+2,93
2	Власний капітал, тис. грн.	8936	9069	9217	+133	+1,49	+148	+1,63
	-у % до всіх джерел утворення активів	95,48	94,51	93,32	-	-	-	-

2.1	Власний оборотний капітал, тис. грн.	8040	8083	8099	+43	+0,54	+16	+0,20
	- у % до власного капіталу	89,97	89,13	87,87	-	-	-	-
3	Довгострокові зобов'язання і забезпечення, тис. грн.	120	204	140	+84	+70	-64	-31,37
	- у % до всіх джерел утворення активів	1,28	2,12	1,42	-	-	-	-
4	Поточні зобов'язання, тис. грн.	303	323	520	+20	+6,60	+197	+60,99
	-у % до всіх джерел утворення активів	3,24	3,37	5,26	-	-	-	-
4.1	Кредити банків, тис. грн.	-	-	-	-	-	-	-
4.2	Кредиторська заборгованість, тис. грн	303	323	520	+20	+6,60	+197	+60,99

	у % до поточних зобов'язань	100	100	100	-	-	-	-
--	-----------------------------------	-----	-----	-----	---	---	---	---

По розрахункам показників сформуємо такі висновки:

1. Загальна вартість джерел утворення активів за 2018-2020 рр. має тенденцію збільшення на 237 тис. грн. за 2019 р. та на 281 тис. грн. за 2020 р. Цей показник говорить про фінансову стійкість та динамічну роботу підприємств у цей період;

2. Власний капітал підприємства у 2019 р. збільшився на 133 тис. грн., а у 2020 р. він зріс на 133 тис. грн. Власний капітал - це частина в активах підприємства, що залишається після вирахування його зобов'язань, тобто цей показник говорить про стабільність отримання прибутку підприємством за 2018-2020 роки.

3. Довгострокові зобов'язання і забезпечення за 2018-2020 рр. зросли на 20 тис. грн. – це негативні зміни у балансі підприємства, оскільки вони свідчать про утворення у підприємства довгострокової кредиторської заборгованості перед банками, інших довгострокових фінансових зобов'язань, відстрочених податкових зобов'язань, інших довгострокових зобов'язань.

4. Поточні зобов'язання підприємства за 2018-2020 р.р збільшилися на 190 тис. грн.

5. Кредити банків відсутні на підприємстві, що є сприятливою обставиною і говорить про самозабезпечення підприємства.

6. Кредиторська заборгованість у 2019 році збільшилась на 20 тис. грн., тобто є незначною для підприємства, а у 2020 році кредиторська заборгованість значно зросла на 197 тис. грн., це свідчить про те, що підприємство має значну заборгованість перед своїми постачальниками та підрядниками та затримує оплату.

7. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття у 2018-2020 рр. на підприємстві відсутні.

Після ознайомлення з балансом і аналізу структури активів та пасивів балансу підприємства необхідно проаналізувати показники, що характеризують фінансову діяльність підприємства більш детально. Вся сукупність таких показників може бути наведена у вигляді таких груп, що характеризують: платоспроможність (фінансову стійкість); ліквідність; ділову активність; рентабельність. Результати комплексного аналізу зведено до таблиці 2.9.

Таблиця 2.9.

Показники фінансового стану ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП»
за 2018-2020 рр.

показники	2018	2019	2020
Аналіз ліквідності підприємства			
Коефіцієнт покриття	27,88	26,02	16,58
Коефіцієнт швидкої ліквідності	15,38	12,67	8,28
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	14,32	12,06	7,97
Чистий оборотний капітал, тис. грн.	8145	8083	8099
Аналіз платоспроможності (фінансової стійкості) підприємства			
Коефіцієнт платоспроможності (автономії)	0,955	0,945	0,933
Коефіцієнт фінансування	0,047	0,058	0,072

Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами	0,964	0,962	0,94
Коефіцієнт маневреності ВК	0,911	0,891	0,879
Аналіз ділової активності підприємства			
Коефіцієнт оборотності активів	0,936	0,873	0,659
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	25,67	26,43	15,21
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	42,32	32,06	36,01
Строк погашення дебіторської заборгованості, днів	17,02	22,46	10
Строк погашення кредиторської заборгованості, днів	14,02	13,62	23,67
Коефіцієнт оборотності	1,53	1,56	1,05

матеріальних запасів			
Коефіцієнт оборотності основних засобів (ФВ)	12,81	8,64	6,04
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	0,98	0,92	0,702
Аналіз рентабельності підприємства			
Коефіцієнт рентабельності активів	0,031	0,032	0,035
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	0,032	0,034	0,037
Коефіцієнт рентабельності діяльності	0,033	0,037	0,053
Коефіцієнт рентабельності продукції	0,089	0,087	0,106

Коефіцієнт покриття (поточної ліквідності) показує достатність ресурсів підприємства, які можуть бути використані для погашення його поточних зобов'язань. На підприємстві коефіцієнт покриття значно переважає 2, тому можна говорити, що структура балансу є задовільною, підприємство платоспроможне, тобто підприємству цілком вистачає ресурсів для погашення поточних зобов'язань, а на 1 грн. короткострокових зобов'язань у

2020 році припадає 16,58 грн. активів. Коефіцієнт швидкої ліквідності відображає платіжні можливості підприємства щодо сплати поточних зобов'язань за умови своєчасного проведення розрахунків з дебіторами.

Коефіцієнт швидкої ліквідності – цей показник перевищує нормативне значення (1). У 2018- 2019 рр. цей показник зменшився на 2,71 та на 4,39 у 2019-2020 рр., тобто у підприємства залишається найбільш ліквідні оборотні кошти – грошові кошти та їх еквіваленти, фінансові інвестиції та кредиторська заборгованість.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності показує, яка частина боргів підприємства може бути сплачена негайно. Коефіцієнт абсолютної ліквідності – цей показник у 2018-2019 зменшився на 2,26 та на 4,09 у 2019-2020 рр., що свідчить про велику довгострокову дебіторську заборгованість, яка сформувалася підчас роботи підприємства у цей період.

Коефіцієнт платоспроможності (автономії) показує питому вагу власного капіталу в загальній сумі засобів, авансованих у його діяльність. Фінансова автономія від зовнішніх джерел є дуже високою у 2018-2020 рр., показники за цей період значно перевищують нормативне значення (норматив $> 0,5$), тобто підприємство є майже 100%-во фінансово автономним, незалежним від зовнішнього фінансування у цей період. Але за досліджуваний період цей показник зменшився на 0,022 в цілому.

Коефіцієнт фінансування характеризує залежність підприємства від залучених засобів. коефіцієнт фінансування має тенденцію постійного незначного зростання (на 0,011 у 2018-2019 рр. і на 0,014 у 2019-2020 рр.), тобто надходження позичково капіталу були незначними, а частка власного капіталу є незмінною.

Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами показує забезпеченість підприємства власними оборотними засобами. Як і попередні показники, коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами має високий рівень та має тенденцію незначного коливання (зменшення на 0,002

у 2018-2019 рр. і на 0,022 у 2019-2020 рр.), тобто підприємство у повній мірі забезпечено власними оборотними засобами.

Коефіцієнт маневреності власного капіталу показує, яка частина власного капіталу використовується для фінансування поточної діяльності, тобто вкладена в оборотні засоби, а яка - капіталізована. Цей показник за 2018-2020 рр. зменшився на 0,032, тобто зменшилася частина власного капіталу, яка використовується для фінансування поточної діяльності, тобто вкладена в оборотні засоби.

Коефіцієнт оборотності активів характеризує ефективність використання підприємством усіх наявних ресурсів, незалежно від джерел їхнього залучення. Коефіцієнт оборотності активів має тенденцію зменшення (на 0,277 в цілому) – це сприятлива умова для переведення активів підприємства у ліквідні кошти.

Коефіцієнт оборотності дебіторської показує швидкість обертання дебіторської заборгованості підприємства за період, що аналізується, розширення або зниження комерційного кредиту, що надається підприємством. За період 2018-2020 рр. цей показник знизився на 6,30. Зменшення значення коефіцієнта – це негативна тенденція і свідчить про те, що ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП» не так швидко отримує кошти від своїх боржників.

Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості показує швидкість обертання кредиторської заборгованості підприємства за період, що аналізується, розширення або зниження комерційного кредиту, що надається підприємству. За період 2018-2020 рр. цей коефіцієнт має тенденцію до зниження, але є достатньо високим. Тобто підприємство менше ніж за місяць сплачує усі рахунки постачальників.

Строк погашення дебіторської та кредиторської заборгованостей показує середній період погашення дебіторської або кредиторської заборгованостей підприємства. За 2018- 2019 рр., строк погашення дебіторської заборгованості значно менший ніж строк погашення

кредиторської заборгованості, тобто підприємство встигає отримати оплату від дебіторів та сплатити свої кредиторські зобов'язання. Строк погашення кредиторської заборгованості у 2020 р. порівняно с 2019 р. значно збільшився (на 10,05), тобто підприємство затримує сплату кредиторських зобов'язань. Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів характеризує швидкість реалізації товарно-матеріальних запасів підприємства.

Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів перевищує 1, що свідчить про швидку реалізацію товарно-матеріальних запасів підприємства. Але показник за 2018-2020 роки має тенденцію зниження. Це свідчить про те, що на продукцію падає попит.

Коефіцієнт оборотності основних засобів (фондовіддача) показує ефективність використання основних засобів підприємства. Показник фондовіддачі поступово знизився на 6,77, що свідчить про застаріння техніки та обладнання підприємства.

Коефіцієнт оборотності власного капіталу показує ефективність використання власного капіталу підприємства. Коефіцієнт оборотності власного капіталу зменшився за 2018-2020 рр. на 0,278, проте є дуже високим – підприємство використовує власний капітал дуже ефективно.

Коефіцієнт рентабельності активів характеризує ефективність використання активів підприємства. Прибуток отриманий на одиницю активів підприємства за 2018-2020 рр. збільшився на 0,004.

Коефіцієнт рентабельності власного капіталу характеризує ефективність вкладення коштів до даного підприємства. Прибуток, отриманий підприємством з кожної гривні власного капіталу у 2018-2020 рр. збільшився на 0,005.

Коефіцієнт рентабельності діяльності характеризує ефективність господарської діяльності підприємства. Коефіцієнт рентабельності діяльності збільшився у 2018-2020 рр. на 0,02). Збільшення цього показника свідчить про зростання ефективності використання господарської діяльності підприємства. Це – позитивна тенденція.

Коефіцієнт рентабельності продукції характеризує прибутковість господарської діяльності підприємства від основної діяльності. коефіцієнт рентабельності продукції за 2018-2020 рр. зріс на 0,017, тобто підприємство контролює витрати на виробництво і реалізацію продукції, і отримує при цьому достатній чистий прибуток. Нормативного значення для коефіцієнтів рентабельності не існує, але є загальне правило, чим вище значення коефіцієнту, тим краще. Збільшення коефіцієнту протягом звітного періоду свідчить про покращання результатів діяльності підприємства.

Аналіз майна підприємства має важливе значення, оскільки від його величини та структури залежать обсяги діяльності, рівень платоспроможності та фінансова стійкість, а також розвиток суб'єкта господарювання.

Чистий оборотний капітал - його наявність та величина свідчать про спроможність підприємства сплачувати свої поточні зобов'язання та розширювати подальшу діяльність. Підприємство вчасно розраховується за своїми поточними зобов'язаннями та має достатню фінансову стійкість, оскільки в цьому випадку певна частина необоротних активів фінансується за рахунок поточних зобов'язань. Негативним є зменшення рівня прибутку підприємства на 46 тис. грн. за 2018-2020 рр.

Розраховані показники порівнюються із аналогічними за попередні звітні періоди, на основі чого робляться висновки про динаміку показників. Аналіз статей активу й пасиву балансу дозволяє відповісти на питання, за рахунок яких джерел відбувався приріст нових засобів і напрямки їх вкладення, позитивні і негативні тенденції таких змін. Для оцінки майнового стану розглядаються також показники, що характеризують виробничий потенціал підприємства, такі як коефіцієнт зносу, коефіцієнти оновлення і вибуття основних засобів [4, 5].

У таблиці 2.10 наведено показники, що характеризують майновий стан підприємства, методику їх розрахунку на нормативні значення.

Порядок розрахунку та нормативне значення показників майнового
стану підприємства

Показник	Формула розрахунку	Формула розрахунку за даними фінансової звітності	Нормативне значення
Коефіцієнт зносу основних засобів	Сума зношених основних засобів Первісна вартість основних засобів	$\Phi 1 \text{ p.032} - \Phi 1 \text{ p.031}$	< 0
Коефіцієнт придатності	Залишкова вартість основних засобів Первісна вартість основних засобів	$\Phi 1 \text{ p.030} - \Phi 1 \text{ p.031}$	> 0
Коефіцієнт оновлення	Балансова вартість придбаних у звітному періоді основних засобів Первісна вартість основних засобів на кінець звітного періоду	$\Phi 5 \text{ p.260(гр.5)} - \Phi 1 \text{ p.031(гр.4)}$	збільшення
Коефіцієнт вибуття	Балансова вартість вибулих у звітному періоді основних засобів	$\Phi 5 \text{ p.260(гр.8)} - \Phi 1 \text{ p.031(гр.3)}$	Повинен бути менше, ніж коефіцієнт

	Первісна вартість основних засобів на початок звітного періоду		оновлення основних засобів
Коефіцієнт приросту	Балансова вартість придбаних у звітному періоді основних засобів – вартість вибулих Первісна вартість основних засобів на кінець звітного періоду	Ф5 р.260(гр.5) - Ф5 р.260(гр.8)Ф5 р.260(гр.14)	збільшення

Стійкість фінансового стану підприємства в значній мірі залежить від доцільності та правильності вкладення фінансових ресурсів в активи, які є динамічними за своєю природою. В процесі функціонування підприємства обсяг та структура активів змінюються, найбільш загальні уявлення про їх зміну можна дізнатися, розрахувавши показники майнового стану підприємства (табл. 2.11).

Таблиця 2.11

Динаміка показників майнового стану ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП»

Показник	2016	2017	2018	2019	2020	Відхилення 2020 р. від 2016 р.	
						(+; –)	%
Сума коштів, що	822750	502636	568025	604134	499156	-323594, 0	-39,3

знаходиться в розпорядженні підприємства, тис. грн							
Коефіцієнт зносу основних засобів	0,37	0,38	0,39	0,39	0,29	0,08	-21,6
Коефіцієнт придатності	0,63	0,62	0,61	0,61	0,71	0,08	12,7
Коефіцієнт оновлення	0,66	0,59	0,51	0,59	0,57	-0,09	-13,6
Коефіцієнт вибуття	0,017	0,007	0,015	0,016	0,013	-0,004	-23,5
Коефіцієнт реальної вартості майна	0,15	0,30	0,31	0,32	0,29	0,14	93,3

Аналіз даних таблиці 2.11 свідчить, що протягом аналізованого періоду відбулося значне зменшення суми господарських коштів, що знаходяться в розпорядженні ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП» на 323594 тис. грн або на 39,3 %.

Частка вартості основних засобів, що її списано на витрати виробництва в попередніх періодах, тобто коефіцієнт зносу, знаходиться в нормативному діапазоні (менше 0,5). У 2016–2020 рр. спостерігається тенденція до зменшення коефіцієнта зносу основних засобів на 0,08 або на 21,6 %, що є, безперечно, позитивною тенденцією на планові періоди. Зміни цього показника відбуваються через збільшення балансової вартості основних засобів.

Аналіз зміни частини основних засобів, придатної для експлуатації в процесі господарської діяльності (коефіцієнт придатності) свідчить, що за

2016–2020 рр. у ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП» спостерігається позитивна тенденція до збільшення коефіцієнта придатності на 0,08 або на 12,7 %.

Розглянемо ситуацію введення частини основних засобів за визначений період у загальну вартість основних засобів підприємства. З цією метою проаналізуємо коефіцієнт оновлення основних засобів за період 2016–2020 рр.: зміна величини коефіцієнта має негативну тенденцію до зменшення на 0,09 або на 13,6 % за аналізований період. Ці зміни відбулись, насамперед, за рахунок зменшення вартості введених в експлуатацію основних засобів за аналізований період, а також за рахунок збільшення первісної вартості основних засобів.

Проаналізуємо зміни величини коефіцієнта вибуття основних засобів для визначення рівня вибуття тих основних засобів, які морально застаріли або зношені і не придатні для подальшого використання. Аналізуючи наведені в таблиці 2 дані щодо величини коефіцієнта вибуття, можна зробити наступні висновки: величина коефіцієнта вибуття за аналізований період збільшилася на 0,004 або на 23,5 %. Якщо враховувати те, що за нормативним значенням коефіцієнт вибуття повинен бути меншим коефіцієнта оновлення, то дане співвідношення виконується протягом усіх аналізованих років, тому ситуація є прийнятною на цьому етапі розрахунків.

Аналізуючи зміну величини коефіцієнта реальної вартості майна ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП» у 2016–2020 рр. можна підсумувати, що загалом спостерігається позитивна тенденція до збільшення величини даного коефіцієнта на 0,14 або на 93,3 %. Але значення коефіцієнта реальної вартості майна підприємства протягом всього періоду задовольняють нормативне значення (коефіцієнт реальної вартості майна більше 0,3).

Здійснивши аналіз майнового стану підприємства, слід зазначити, що коефіцієнт зносу в 2020 році становив 29 %, що є нормальним показником. Враховуючи характер зносу, можна проаналізувати, який саме шлях в реорганізації основних засобів потрібен у даному випадку: ремонт обладнання, підтримку даного рівня чи закупівлю нового. Щодо ситуації з

оновленням основних засобів підприємства за аналізований період, то тут простежується негативна тенденція до зменшення коефіцієнту оновлення на 13,6 %, що головним чином відбувається через брак коштів на модернізацію виробничого обладнання.

Можна зробити висновок, що підприємство не проводило заходів щодо оновлення основних засобів, а навпаки спостерігається зниження первісної вартості у порівнянні з попереднім періодом. Але дана ситуація не є катастрофічною, бо значення коефіцієнта вибуття основних засобів в аналізованому періоді є меншим, ніж значення вищезгаданого коефіцієнта.

Висновок до розділу 2

Товариство з обмеженою відповідальністю «АВ МЕТАЛ ГРУП», скорочена назва ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП», код ЄДРПОУ: 36441934, юридична адреса: Україна, 49000, Дніпропетровська обл., місто Дніпро, ВУЛИЦЯ ШОЛОМ-АЛЕЙХЕМА, будинок 5; основний вид діяльності: 46.72 оптова торгівля металами та металевими рудами; діє на підставі Статуту; керівник: Тульчінська Олена В'ячеславівна; номер свідоцтва - 364419304624; розмір статутного капіталу – 460 000 000 грн.; не перебуває в стані припинення.

ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП» - українська компанія, металотрейдер і виробник металопрокату. Розгалужена мережа з більш ніж 300 філій і металобаз представлена в усіх регіонах України і об'єднана в Національну мережу металобаз.

За проведеним дослідженням фінансового стану ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП» за 2018- 2020 рр. можна зробити висновок про те, що аналіз ліквідності підприємства свідчить про те, що баланс підприємства є ліквідним; структура балансу є задовільною; підприємство платоспроможне, тобто підприємству цілком вистачає ресурсів для погашення поточних

зобов'язань. Аналіз платоспроможності (фінансової стійкості) підприємства показав, що підприємство стійке, стабільно працює, витрати покриваються отриманим прибутком повністю та вчасно, дебіторська заборгованість повністю дозволяє покривати кредиторську. Аналіз ділової активності підприємства показав, що підприємство платоспроможне, конкурентоспроможне, зобов'язання виконуються вчасно та у повній мірі. Аналіз рентабельності підприємства показав, що підприємство є рентабельними за всіма статтями балансу.

У 2020 році в порівнянні з 2018 роком залишився незмінним. Розмір власного капіталу підприємства у 2020 році в порівнянні з попередніми роками збільшився на 10486 тис. грн., або на 35,8%.

Результати розрахованих показників майнового стану ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП» свідчать про наявність негативних тенденцій, що відбуваються в динаміці активів підприємства, а саме: збільшення ступеня зносу основних засобів, зменшення частини оновлених основних засобів, зменшення частини реальної вартості основних засобів у вартості майна підприємства.

РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВОГО АНАЛІЗУ ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП» В УПРАВЛІННІ ЙОГО ЕКОНОМІЧНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ

3.1. Безбитковий метод аналізу фінансового стану ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП»

Безбитковий метод базується на ролі операційного важеля у формуванні результатів діяльності підприємства, на можливості управління його витратами й результатами з метою досягнення необхідних показників безбитковості виробництва.

Критерієм оцінки фінансового стану підприємства в цьому випадку виступає запас фінансової міцності підприємства, тобто виторг від реалізації, що підприємство має після проходження порогу рентабельності. Як відомо, під порогом рентабельності розуміють такий розмір виручки, що дорівнює сукупним витратам підприємства. Це безприбутковий обіг, проходячи який підприємство переходить в зону прибуткової діяльності [18, с.163], як показано на рисунку 3.1.

Збільшення внеску на покриття маржинального доходу завжди вигідне підприємству. Тому необхідно здійснювати операційний аналіз, який дає змогу визначити запас фінансової міцності (межу або маржу безпеки).

Часто даний метод знаходиться поза увагою економістів за рахунок наявності великої кількості обмежень. Однак, розробки науковців дають змогу уникнути недоліків шляхом застосування маржинального підходу.

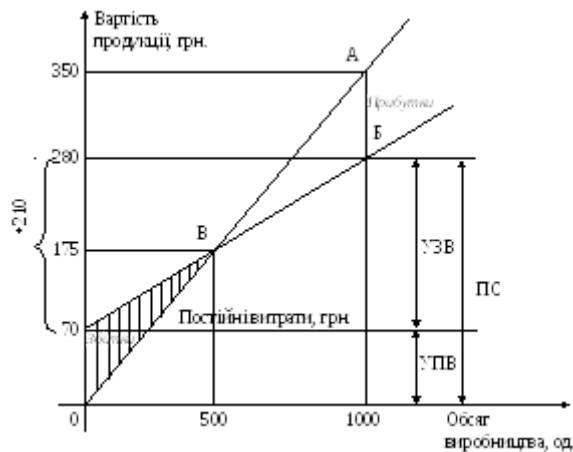

Рис. 3.1 – Графік беззбитковості підприємства

Так, розрахунок беззбиткового обороту для ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП» можна здійснити за формулою:

$$\text{Боб} = \frac{\text{Впост}}{\text{Кмп}}, \quad (3.1)$$

де Боб - беззбитковий оборот;

Впост - постійні витрати підприємства;

Кмп - коефіцієнт маржинального прибутку.

Беззбитковий оборот показує, на обсяг виготовлення продукції для забезпечення рівня беззбитковості, без отримання прибутку.

Коефіцієнт маржинального прибутку можна розрахувати наступним чином:

$$\text{Кмп} = \frac{\text{МП}}{\text{ЧВ}}, \quad (3.2)$$

де МП - маржинальний прибуток Товариства;

ЧВ - чиста виручка підприємства.

Дане значення можна обрати за бажанням керівництва – або тенденцію минулого періоду, або збільшену величину.

Коефіцієнт маржинального прибутку, по суті, визначає, як багато вдається заробити від продажу товару на одну грошову одиницю (гривню, рубль, долар, марку), тобто він показує розмір маржинального доходу на кожну грошову одиницю, введену в оборот.

Коефіцієнт маржинального доходу може змінюватися під впливом багатьох чинників, зокрема:

- зростання або зниження ціни реалізації;
- зростання або зниження середніх змінних витрат, у тому числі закупівельних цін;
- погіршення (поліпшення) структури збуту, тобто зміщення акцентів при реалізації товарів з відносно високим коефіцієнтом покриття на користь товарів з відносно низьким коефіцієнтом покриття, і навпаки.

В продовженні аналізу, необхідним є розрахунок запасу надійності (Зн) за формулою:

$$Зн = 1 - \frac{В_{пост}}{МП} \quad (3.3)$$

По своїй суті, запас надійності (міцності) визначається в процентах і характеризує, скільки відсотків зниження обсягів реалізації ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП» є допустимим до досягнення точки беззбитковості.

Запас фінансової міцності, в свою чергу розрахуємо наступним чином:

$$ЗФМ = ЧВ - Боб \quad (3.4)$$

Можливим також є розрахунок прибутковості підприємства з урахування запасу фінансової міцності:

$$П = ЗФМ \times К_{мп} \quad (3.5)$$

Така схема, на наш погляд, дозволить підприємству встановити мінімальні значення обсягів діяльності, точно знати «нульові» показники, що захистить від ризиків та підвищить ефективність управлінських рішень.

Володіючи інформацією про постійні витрати підприємства ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП» станом на 2020 рік, а це 78195 тис. грн. та величиною маржинального прибутку (як показано у таблиці 3.1), ми можемо здійснити розрахунок беззбиткового обороту, нижче якого ми не можемо спуститись, запасу надійності (у вигляді коефіцієнту та відсотку), запасу фінансової міцності, яким володіє підприємство та прибутку, який буде отримано в кінцевому підсумку.

Таблиця 3.1

Беззбитковий аналіз фінансового стану ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП»

показники	Ситуація 1	Ситуація 2	Ситуація 3	Ситуація 4
1	2	3	4	5
Впост	78195	78195	78195	78195
МП	151220,44	222383	44476,6	161436
ЧВ	444766	444766	444766	444766
Розрахункові показники				
Кмп	0,34	0,5	0,1	0,36
Боб	229985	156390	781950	215432
Запас надійності	0,48	0,65	-0,76	0,52
ЗФМ	214781	288376	-337184	229334
прибуток	73025	144188	-33718	83241

Заклавши в розрахунок різні показники коефіцієнту маржинального прибутку, можна розглянути різні ймовірні сценарії розвитку ситуації на підприємстві.

При розрахунку беззбиткового обороту нами були використані дані ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП», а саме, розмір постійних витрат рівня 2020 року, виручка підприємства за той же рік.

Крім того, ситуація № 4 характеризує поточку, наявну ситуацію Товариства, фактичний рівень коефіцієнту маржинального прибутку за даними 2020 періоду.

Методику розрахунку показників таблиці 3.1 наведено нами в додатку А, таблиці А.1.

Нами було визначено, що поточний коефіцієнт маржинального прибутку ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП» становить 0,36. Тобто, 36% в виручці підприємства складають постійні витрати та прибуток. Зрозуміло, що чим більшим є значення даного коефіцієнту, тим вища прибутковість

підприємства, що було підтверджено нами при розгляді ситуацій 1 та 2. Ми вважаємо, що навмисне зменшення показника коефіцієнта маржинального прибутку можливе в тому випадку, коли керівництвом розглядається аспект зниження ціни. Тоді нарощування обсягів діяльності призведе до зростання прибутковості.

Отримавши негативне значення запасу фінансової міцності, нами було проведено дослідження з приводу найменшого можливого коефіцієнту маржинального прибутку, можливого за даних умов.

При виручці в 444766 тис. грн, яка була використана нами і в попередніх розрахунках, а також при відомому значення постійних витрат, мінімальним Кмп вважаємо 0,18, отриманого при маржинальному прибутку 80057,84 тис грн. За такого значення беззбитковий оборот становитиме:

$$\text{Боб} = \frac{78195}{0,18} = 434417 \text{ тис.грн.}$$

Тоді запас надійності:

$$З_{\text{н}} = 1 - \frac{78195}{80057,84} = 0,02.$$

Після цього запас фінансової міцності:

$$З_{\text{ФМ}} = 444766 - 434417 = 103489 \text{ тис.грн.}$$

І в кінцевому підсумку, мінімальний прибуток становить:

$$\text{П} = 10349 \times 0,18 = 1863 \text{ тис.грн.}$$

Цей показник прибутку ми вважаємо мінімально можливим для планування.

Висновок, який ми можемо зробити для об'єкта дослідження – ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП» полягає в наступному: мінімально можливим коефіцієнтом потенційної прибутковості є його значення в 0,18. Ця інформація буде корисною для подальшої роботи з асортиментними групами, ціновим фактором, тощо.

Отже, чим вищий запас фінансової міцності у відсотках (запас надійності в нашому випадку), тим стійкіший фінансовий стан підприємства.

Даний метод є сучасним та практичним тому, що він включає беззбитковість (базовий аспект діяльності підприємства) та витрати.

Тому, ми вважаємо, що знання беззбиткового обороту підприємства, розрахунок запасу фінансової міцності, прибутковості із застосуванням маржинального підходу (що передбачає орієнтацію на коефіцієнт маржинального прибутку), значно розширить межі фінансового аналізу, дозволить забезпечити захист від потенційних ризикових ситуацій та позитивно вплине на фінансовий стан підприємства в подальшому.

А для нівелювання недоліку даного методу – він не враховує такі критерії оцінки, як конкурентоспроможність, кредитоспроможність, ринкова і ділова активність, його слід використовувати в комплексі, в рамках управлінського обліку.

3.2. Ефект фінансового важеля при оцінці ефективності залучення кредитних ресурсів ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП»

Нами було визначено, що підприємство ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП» користується запозиченнями. Тому, застосування такого показника, як ефект фінансового важеля в межах фінансового аналізу, на наш погляд, було б більш ніж позитивним досвідом.

Спершу проведемо розрахунок ефекту фінансового важеля для поточної ситуації ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП» (таблиця 3.2).

Таблиця 3.2

Розрахунок ефекту фінансового важеля за даними ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП»

показники	Інформація по роках	
	2019	2020
Середня сума активів, в т.ч.	408190	428055
Середня сума власного капіталу	257392	245180

Середня сума позичкового капіталу	150798	182884
Операційний прибуток	7907	14184
Відсотки за кредит	17	1255
НРЕІ (операційний прибуток та відсотки за кредит)	7924	15439
Валова рентабельність активів, % (НРЕІ/Середня величина активів)	1,94	3,61
Середня розрахункова ставка відсотка	0,011	0,686
Сума операційного прибутку після відрахування фінансових витрат	7890	12929
Ставка податку на прибуток	0,22	0,21
Сума податку на прибуток	1735,8	2715,09
Сума чистого прибутку	6154,2	10213,91
Рентабельність власного капіталу	2,39	4,17
Приріст рентабельності власного капіталу, отримана за рахунок використання позичкового капіталу, %	0,65	1,77

Необхідно підкреслити, що відсотки за кредит та іншу інформацію було взято із форми №2 «Звіту про фінансові результати» ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП». Якщо ж враховувати, що погашення кредитів, сплата відсотків може здійснюватись не кожного року, тому для отримання більш точного значення приросту рентабельності власного капіталу можна використовувати не бухгалтерську, а управлінську звітність.

Ефект фінансового важеля є достатньо відомим показником та знаходиться за формулою:

$$\text{ЕФВ} = (1 - \text{СОП}) \times (\text{ЕР} - \text{СРСП}) \times \text{ПЗ} / \text{ВЗ}, \quad (3.6)$$

де СОП- ставка оподаткування прибутку підприємства;

ЕР - економічна рентабельність активів;

СРСП - середньо розрахункова ставка процента;

ПЗ – позичені засоби;

ВЗ- власні засоби підприємства.

В продовженні аналізу, проведемо розрахунок ефекту фінансово важеля:

$$\text{ЕФВ 2020} = (1-0,21) \times (3,61-0,686) \times 182884 / 245180 = 1,72\%$$

$$\text{ЕФВ 2019} = (1-0,22) \times (1,94-0,22) \times 150798 / 257392 = 0,8\%$$

$$\text{ЕФВ 2018} = (1-0,3) \times (1,32-0,3) \times 140538,2 / 158474 = 0,71\%.$$

За результатами нашого розрахунку можна зробити висновок, що ефект фінансового важеля підприємства ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП» в 2018 році був найменший, оскільки витрати на кредит були практично повністю відсутніми. В той же час, ефект є найбільшим в останньому, 2020 році і становить 1,72%. Це означає, що приріст рентабельності власних засобів підприємства ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП» за рахунок використання позичених коштів становить 1,72%.

Для того, щоб застосовувати показник у подальшому, тобто визначати ефективність залучення нових кредитних ресурсів, проведемо наступний розрахунок (таблиця 3.3).

Таблиця 3.3

Сценарії використання позичених коштів підприємством ТОВ «АВ
МЕТАЛ ГРУП»

показники	Лише власні засоби	Інформація по роках		
		Сценарій 1 (41% власного капіталу)	Сценарій 2 (55% власного капіталу)	Сценарій 3 (75 % власного капіталу)

Середня сума активів, в т.ч.	245180	595180	445180	325180
Середня сума власного капіталу	245180	245180	245180	245180
Середня сума позичкового капіталу	0	350000	200000	80000
Операційний прибуток	14184	14184	14184	14184
Відсотки за кредит	0	13650	3900	422,58
НРЕІ (операційний прибуток та відсотки за кредит)	14184	27834	18084	14607
Валова рентабельність активів, % (НРЕІ / Середня величина активів)	5,79	4,68	4,06	4,49
Середня розрахункова ставка відсотка	0,000	3,900	1,950	0,528

Сума операційного прибутку після відрахування фінансових витрат	14184	534	10284	13761
Ставка податку на прибуток	0,21	0,21	0,21	0,21
Сума податку на прибуток	2978,6	112,14	2159,6	2889,9
Сума чистого прибутку	11205	421,86	8124,4	10872
Рентабельність власного капіталу	4,57	0,17	3,31	4,43
Приріст рентабельності власного капіталу, отримана за рахунок використання позичкового капіталу, %	0	0,876	1,361	1,022

На основі інформації, наведеної нами, проведемо розрахунок ефекту фінансового важеля для всіх сценаріїв та сформуємо таблицю 3.4.

Таблиця 3.4

Розрахунок ефекту фінансового важеля, ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП»
враховуючи умови запровадження сценаріїв

Елементи формули ЕФВ	Сценарій 1	Сценарій 2	Сценарій 3
Ставка оподаткування	0,21	0,21	0,21
Диференціал	0,777	2,112	3,964
Плече	1,428	0,816	0,326
ЕФВ	0,876	1,361	1,022

Побудова сценаріїв та проведення аналізу чутливості можуть допомогти визначити, як може виглядати найгірший або найкращий випадок майбутнього для компанії. Менеджери підприємств, що працюють у сфері фінансового планування та аналізу (FP&A), часто готують ці сценарії, щоб допомогти компанії підготувати свої бюджети та прогнози.

Додамо, що розрахунок в реальних умовах, володіючи повною інформацією про банківські пропозиції, що часто встановлюють залежність між відсотками та сумою кредиту.

При здійсненні розрахунків показника ефекту фінансового важеля ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП», необхідно враховувати наступні застереження:

1) збільшення рівня ЕФВ є вигідним для підприємства, однак необхідно постійно відслідковувати стан диференціала, оскільки кредитори намагаються підвищити відсоткові ставки при наданні нових кредитів;

2) ризик кредитора пов'язаний із розміром диференціала, тобто, чим він більший, тим менший ризик та навпаки;

3) величину плеча фінансового важеля (відношення позичених коштів до власних) необхідно регулювати в зв'язці з диференціалом, а не окремо;

4) диференціал у формулі ефекту фінансового важеля не повинен бути від'ємним.

У кінцевому підсумку, сформований нами підхід дозволить легко, в автоматичному режимі, проводити аналіз ефекту фінансового важеля та обирати найбільш сприятливий сценарій формування фінансової структури ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП».

За необхідності, керівництво компанії зможе продовжити деталізацію розрахунків, або включення впливу фактору інфляції, наприклад. Це ще більше посилить ефект від розрахунку.

Розрахувати ефективність від даного заходу для Товариства достатньо складно. Однак, якщо взяти за основу зростання рентабельності, то приріст в 0,0876 (або 0,876%) дасть додатково $245180 \times 0,0876 = 21477,77$ тис грн засобів.

3.3. Створення фінансово-аналітичного блоку управління підприємством ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП» для відокремлення аналітичної функції

Нами було виявлено, що безпосередньо аналітична функція в системі фінансового управління, пов'язана із фінансовим аналізом, є достатньо слабкою. У той же час, підприємство володіє акціями, тому в результатах функціонування ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП» зацікавлене широке коло осіб.

Як відомо, до основних класифікаційних складових інформаційного забезпечення фінансового менеджменту (в тому числі і Товариства) належать:

1. Звітні та оперативні дані, зокрема фінансова звітність, статистичні оперативні дані (забезпечує відділ бухгалтерії).

2. Нормативна та інструктивна інформація всіх рівнів (державна, регіональна, галузева) (забезпечує бухгалтерія та фінансовий відділ).

3. Планово-прогнозна інформація (планово-економічний та фінансовий відділи).

4. Довідково-аналітична інформація (той блок, який на наш погляд не чітко представлений) [9, с.62].

З огляду на це, нами пропонується створити, на основі існуючих підрозділів, фінансово-аналітичний блок та модернізувати організаційну структуру підприємства.

Враховуючи те, що на підприємстві є різні підрозділи, кожен з яких виконує певні функції та інформація з яких проходить через різні стадії обробки, в результаті чого потрапляє до відповідного відділу фінансової підсистеми.

Тому слід додати, що інформація, яка прямо або опосередковано потрапляє до фінансової підсистеми, може надходити з відділів: виробничого, бухгалтерського, відділу контролю, збуту, організації праці та її оплати тощо. Важливим джерелом фінансової інформації вважаємо бухгалтерію.

Довкола цього питання відбуваються дискусії науковців та деяких практиків. Вивчаючи національний та зарубіжний досвід з організації управління фінансовою підсистемою в компаніях США і Західної Європи, вважаємо, що у структурі комплексу спеціалізованих фінансових служб обов'язковою частиною виступає бухгалтерія [37, с.137].

Це пов'язано з тим, що бухгалтерія є основним постачальником фінансової інформації.

Використання інформації зазначених відділів як сукупної системи надасть ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП» змогу покращити якість роботи фінансової системи. Відповідно, кожен з елементів структури управління має бути пов'язаний один між одним передачею відповідної інформації з урахуванням її особливостей характеру та призначення. Тому, важливим вважаємо проведення додаткової роботи з інформаційною системою підприємства.

З 2016 року Товариством запроваджена інтегрована фінансово-логістична система планування (ERP – система), що визначає основи щорічного та щомісячного динамічного планування продажів, закупівель та грошових бюджетів підприємства.

Сутність даної системи полягає в постійному оновленні планових щотижневих індикаторів в розрізі років, що забезпечує ефективне планування джерел для підтримки ліквідності як за рахунок фінансового результату підприємства, так і за рахунок його оборотного капіталу – рівня оборотних активів і операційних кредитів від постачальників. Ця система працює в напівавтоматичному режимі та направлена на забезпечення достатнього рівня ліквідності підприємства кожного планового тижня протягом року [9, с.63].

Зазначимо, що блок фінансового аналізу вже наявний в даній системі та запроваджується для відповідного аналізу. Ми, в свою чергу, пропонуємо дещо змінити методику аналізу відповідно до наданих нами рекомендацій (аналізу беззбитковості, введення показника ефекту фінансового важеля при розгляді доцільності залучення джерел фінансування). Оскільки ERP – система, що використовується підприємством, має відкритий код, можливим є внесення змін. Формули розрахунку необхідних показників також задаються самостійно.

Для реалізації даного заходу необхідним з залучення представників компанії-розробника програмного забезпечення (ERP – системи) для проведення маніпуляцій в цілях фінансового аналізу.

До моменту внесення змін в систему, необхідним вважаємо доручення керівництва та управлінців економічних відділів для розробки схеми проведення аналізу, визначення інформаційних потоків, формування сітки інформації.

Так, відділ бухгалтерії повинен забезпечити: - надання фактичної інформації (постійні витрати, змінні витрати, сума активів, власного капіталу, тощо).

Фінансово – економічний відділ, в свою чергу – планові показники діяльності ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП» потреби в капіталі, перспективи розвитку.

Регулярне проведення фінансово-економічного аналізу діяльності підприємства неможливо без сучасних інформаційних систем, що дозволяють накопичувати облікові дані і обробляти їх, формуючи аналітичну звітність. Застосування сучасних засобів автоматизації дозволяє знизити ризики, пов'язані з людським фактором, зробити звітність оперативною і достовірною, проводити аналіз в тих розрізах, які необхідні керівнику з урахуванням його персональних потреб [40, с.231].

На підставі даних облікової системи розраховані показники формуються в звіт, який використовується для аналізу фінансово-господарської діяльності підприємства.

На допомогу керівнику компанії для оперативного моніторингу та аналізу ключових показників діяльності в прикладному рішенні розроблені спеціальні інструменти: Рапорт керівнику і Монітор цільових показників.

При запровадженні відповідних змін в інформаційне середовище ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП», наголосимо ще раз на необхідності виділення фінансово-аналітичного блоку.

Це дозволить:

- чітко визначити відповідальних осіб;
- здійснювати фінансовий аналіз за зручними для підприємства формами;
- полегшити сам процес аналізу за рахунок його автоматизації;
- сформувати аналітичну базу та мати можливість її запросити в будь-який момент часу;
- підвищити інформованість керівництва та акціонерів компанії про фінансовий стан компанії;
- приймати більш обґрунтовані фінансові рішення;

- вчитись на досвідах попередніх періодів та не допускати минулих помилок.

Задля забезпечення роботи фінансово-економічного блоку, нами пропонується створення одного робочого місця, запровадження посади аналітика.

Дещо доопрацьовану посадову інструкцію фінансового аналітика під потреби ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП», наведено в додатку Б до дипломної роботи. Виходячи із середньорічної заробітної платні управлінця в 10 000 грн, на рік на даного працівника буде витрачено 120 000 грн та 264 000 грн податків, разом 384 000 грн.

Налаштування системи буде коштувати близько 15 000 грн. Інші витрати щорічно складуть 2 000 грн. Разом сума витрат становитиме 401 000 грн. При зростанні прибутковості на 4,5% (або 42 8040 грн), ефект для ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП» складе 27 040 грн.

Узагальнені результати наданих пропозицій із зазначенням короткого змісту, очікуваного результату, наведені в таблиці 3.5.

Таблиця 3.5

Шляхи удосконалення фінансового аналізу ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП» в управлінні його економічною діяльністю

Назва заходу	Короткий зміст	Очікуваний результат
Беззбитковий метод аналіз фінансового стану ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП»	Розрахунок показників беззбиткового обороту, запасу фінансової міцності, запасу надійності, прибутковості	Доповнення фінансового аналізу підприємства показниками беззбитковості, що дозволяє встановити мінімально допустимі межі функціонування

Ефект фінансового важеля при оцінці ефективності залучення кредитних ресурсів ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП»	Оцінка фактичного розміру ефекту фінансового важеля, розробка сценаріїв залучення джерел фінансування, автоматизація розрахунків шляхом використання Exell - таблиць	Обґрунтованість структури засобів підприємства, можливості вибору оптимального варіанту структури капіталу
Створення фінансовоаналітичного блоку підприємства ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП» для відокремлення аналітичної функції	Об'єднання функцій фінансового управління між трьома нині діючими підрозділами (бухгалтерія, фінансовий відділ, планово-економічний відділ) та посилення аналітичної обробки інформації	Посилення синергічного ефекту від фінансового управління, здійснення аналізу власними силами, без залучення зовнішніх експертів

Наведені нами рекомендації мають практичний характер та запропоновані до впровадження на ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП».

Висновок до розділу 3

Проаналізовано діяльність об'єкта дослідження та було виявлено, що підприємство є достатньо великим за розмірами, обсягами діяльності, розгалуженою організаційною структурою.

Ланка фінансового управління ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП» представлена планово-економічним відділом, бухгалтерією, фінансовим відділом. На наш погляд, така структура є достатньо вдалою та доволі обґрунтованою. Фінансовий аналіз, звичайно, проводиться, оскільки він є вимогою публічного підприємства, цікавістю з боку інвесторів.

Однак, поряд із позитивними елементами в діяльності Товариства загалом та його фінансового стану, нами було виявлено ряд недоліків. Зокрема, в структурі зобов'язань підприємства, частка довгострокових позичень є надзвичайно малою. Крім того, аналітична складова фінансового управління, на наш погляд, є не достатньою.

Тому, аналіз діяльності підприємства, а також практика фінансового аналізу, що існує на ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП» дозволила запропонувати наступні заходи з оптимізації фінансового стану підприємства в складі економічної його діяльності:

1. Запровадження беззбиткового методу аналіз фінансового стану ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП».
2. Розрахунок ефекту фінансового важеля при оцінці ефективності залучення кредитних ресурсів ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП».
3. Створення фінансово-аналітичного блоку підприємства ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП» для відокремлення аналітичної функції.

Використання елементів управління беззбитковістю, на наш погляд, дозволить підприємству здійснювати ситуаційне моделювання можливих подій. Так, розрахунок беззбиткового обороту з допомогою кардинального підходу дозволить визначити мінімально можливий обсяг виручки, запас фінансової міцності та запас надійності – оцінити резерви. Так керівництво зможе оцінити, «на скільки далеко» ми знаходимось від беззбиткової точки та за яких умов перейдемо в зону збитку.

Показник ефекту фінансового важеля, на наш погляд, дозволить оцінити ефективність залучення позик та визначити найбільш оптимальну

структуру капіталу підприємства в порівнянні із структурою «без леверіджа», тобто за наявності тільки власних засобів.

Формування аналітично-фінансового блоку на чолі з фінансовим аналітиком, в свою чергу, дозволило б посилити можливості аналізу, визначити відповідальну особу для його здійснення. У той же час, нами пропонується деяка оптимізація системи інформаційного обміну підприємства та формування звітів за даним напрямом.

ВИСНОВКИ

Аналіз економічної літератури свідчить про наявність різноманітних тлумачень сутності фінансового стану та визначень фінансової стійкості, фінансового положення підприємства, про відсутність єдиної думки щодо групування та способу обчислення показників оцінки фінансового стану, саме тому віддаючи належне науковим напрацюванням вітчизняних та зарубіжних вчених, слід відзначити, що проблема пошуку нових шляхів удосконалення фінансової діяльності підприємства в умовах стрімких ринкових перетворень потребує подальшого науково-практичного дослідження. В значній мірі це зумовлено трансформаційними процесами в Україні, направленими на досягнення міжнародних стандартів економічної діяльності.

Однією з найважливіших складових процесу управління фінансово-господарською діяльністю підприємства є комплексна оцінка фінансового стану. Слід розуміти, що це процедура втілення комплексу заходів, яка включає аналіз найважливіших параметрів фінансово-господарської діяльності із застосуванням сучасних методів фінансового аналізу для забезпечення інформаційної бази прийняття обґрунтованих управлінських рішень, спрямованих на створення умов для сталого розвитку підприємства.

Дослідження фінансового стану підприємства дозволяє визначити рівень його конкурентоспроможності і місце підприємства в економічному середовищі.

Більшість класифікацій зводиться до двох напрямків поділу, а саме, формалізовані і неформалізовані методи аналізу.

Товариство з обмеженою відповідальністю «АВ МЕТАЛ ГРУП», скорочена назва ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП», код ЄДРПОУ: 36441934, юридична адреса: Україна, 49000, Дніпропетровська обл., місто Дніпро, ВУЛИЦЯ ШОЛОМ-АЛЕЙХЕМА, будинок 5; основний вид діяльності: 46.72 оптова торгівля металами та металевими рудами; діє на підставі Статуту;

керівник: Тульчинська Олена В'ячеславівна; номер свідоцтва - 364419304624; розмір статутного капіталу – 460 000 000 грн.; не перебуває в стані припинення.

ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП» - українська компанія, металотрейдер і виробник металопродукції. Розгалужена мережа з більш ніж 300 філій і металобаз представлена в усіх регіонах України і об'єднана в Національну мережу металобаз.

За проведеним дослідженням фінансового стану ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП» за 2018- 2020 рр. можна зробити висновок про те, що аналіз ліквідності підприємства свідчить про те, що баланс підприємства є ліквідним; структура балансу є задовільною; підприємство платоспроможне, тобто підприємству цілком вистачає ресурсів для погашення поточних зобов'язань. Аналіз платоспроможності (фінансової стійкості) підприємства показав, що підприємство стійке, стабільно працює, витрати покриваються отриманим прибутком повністю та вчасно, дебіторська заборгованість повністю дозволяє покривати кредиторську. Аналіз ділової активності підприємства показав, що підприємство платоспроможне, конкурентоспроможне, зобов'язання виконуються вчасно та у повній мірі. Аналіз рентабельності підприємства показав, що підприємство є рентабельними за всіма статтями балансу.

У 2020 році в порівнянні з 2018 роком залишився незмінним. Розмір власного капіталу підприємства у 2020 році в порівнянні з попередніми роками збільшився на 10486 тис. грн., або на 35,8%.

Результати розрахованих показників майнового стану ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП» свідчать про наявність негативних тенденцій, що відбуваються в динаміці активів підприємства, а саме: збільшення ступеня зносу основних засобів, зменшення частини оновлених основних засобів, зменшення частини реальної вартості основних засобів у вартості майна підприємства.

При розгляді організаційної структури підприємства, нами було помічено також незначну увагу до самого процесу фінансового аналізу.

З огляду на це, перелік пропонованих заходів містить такі пропозиції:

- запровадження беззбиткового методу аналізу фінансового стану ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП»;
- врахування ефекту фінансового важеля при оцінці ефективності залучення кредитних ресурсів ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП»;
- створення фінансово-аналітичного блоку підприємства ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП» для відокремлення аналітичної функції.

Комплекс рекомендацій носить практичний характер та покликаний підвищити якість фінансового аналізу ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аверіна М.Ю. Аналіз та оцінка фінансового стану підприємства: шляхи покращення / М. Ю Аверіна // Актуальні проблеми економіки. – 2018. – №9. – С. 92-100.
2. Азарова А.О. Підходи до формалізації механізму оцінювання фінансового стану підприємства / А. О. Азарова, О.В. Рузакова // Фінанси України. – 2016. – №12. – С.121-129.
3. Аналіз господарської діяльності. Навчальний посібник / За заг. ред. І.В. Сіменко, Т.Д. Косової. – К.: Центр учбової літератури, 2019. – 384с.
4. Білик М.Д. Сутність і оцінка фінансового стану підприємств / М. Д. Білик // Фінанси України. – 2015. – № 3. – С.117-128.
5. Бень Т.Г. Інтегральна оцінка фінансового стану підприємства / Т. Г. Бень, С. Б. Довбня // Фінанси України. – 2017. – №6. – С.53-60.
6. Верланов О.Ю. Методологічні проблеми оцінки фінансового стану підприємств / О.Ю. Верланов // Економічні науки. Наукові праці. – 2019. – К. – Т. 38. Вип. 25. – С. 108-113. – URL: <http://lib.chdu.edu.ua/pdf/naukpraci/economy/2019/38-25-19.pdf>
7. Грабовецький Б.Є. Економічний аналіз. Навчальний посібник / Б.Є. Грабовецький; Вінниц. нац. техн. ун-т. – Вид. 2-ге, доповн. та переробл. – Вінниця: ВНТУ, 2019. – 84с.
8. Грязнова А.Г. Фінанси / А. Г. Грязнова, Е.В. Маркина, М.Л. Седова – М. : Фінанси і статистика, 2018. – 496 с.
9. Денисенко М.П. Заходи покращення фінансового стану підприємства у сучасних умовах господарювання / М. П. Денисенко // Економіка і держава. – 2019. – №12. - С. 61-65.
10. Денисенко М.П. Основні аспекти оцінки фінансового стану підприємств / М.П. Денисенко, О.В. Зазимко // Агросвіт. – 2015. – №10. – URL: http://www.agrosvit.info/pdf/10_2015/10.pdf

11. Деркач О.В. Проблеми аналізу фінансового стану підприємств / О.В. Деркач, О.П. Кавтиш // Ефективна економіка. – 2019. – URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2019>
12. Економічний аналіз. Навчальний посібник / П.М. Коюда та ін. – Х.: Компанія СМІТ, 2017. – 69с.
13. Івченко Л. І. Аналіз фінансового стану підприємства: інформаційне та методичне забезпечення / Л. І. Івченко // Фінанси, облік і аудит. – 2015. – Випуск 1 (25). – С.197-210.
14. Иониди Л.В. Комплексная оценка финансового состояния предприятия на основе нечетко-множественного подхода / Л.В. Иониди, А.А. Чалова // Институт экономики и права Ивана Кушнера. – 2017. – URL: <http://www.be5.biz/ekonomika1/r2017/3690.htm>
15. Кіндрацька Г.І. Економічний аналіз: підручник / За ред. проф. А.Г. Загороднього. – 3-тє вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2018. – 487 с.
16. Кірейцев Г. Г. Фінансовий менеджмент: навчальний посібник / Г. Г. Кірейцев. – К. : ЦУЛ, 2015. – 495 с.
17. Клементьєва О. Ю. Удосконалення інтегральної оцінки фінансового стану промислового підприємства / О. Ю. Клементьєва // URL: <http://nbuv.gov.ua>.
18. Ковалевська А.В. Критичний аналіз методів оцінки фінансового стану підприємства / А.В. Ковалевська, С.І. Асєєв // БІЗНЕСІНФОРМ. – 2018. – № 3. – С. 163-169.
19. Ковтуненко К. В. Економічне оцінювання інноваційної діяльності промислового підприємства: своєчасність процесу та достовірність результату: монографія / К. В. Ковтуненко, Л. П. Шацкова. – О.: ФОП Бондаренко М.О., 2015. – 254 с.
20. Ковтуненко Ю.В. Методичні основи аналізу фінансового стану промислового підприємства / Ю.В. Ковтуненко // Економіка. Фінанси. Право. – 2016. – № 8/2. – С. 40-41.

21. Козлянченко О. М. Інформаційне забезпечення аналізу фінансового стану підприємства при загрозі банкрутства / О. М. Козлянченко // Актуальні проблеми економіки. – №10(112). – 2017. – С. 182-187.
22. Комариця Л.Л. Аналіз фінансового стану підприємства у кризових умовах економіки / Л. Л. Комариця, Ю.Г. Кіцак – URL: http://www.rusnauka.com/9_DN_2020/Economics/61392.doc.htm.
23. Конспект лекцій з дисципліни «Фінансовий аналіз» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа та страхування / Ткаченко І.П. – Кам'янське, ДДТУ, 2019 р. – 223 с.
24. Коробов М. Я. Фінансово-економічний аналіз підприємств / М.Я. Коробов. – К. : Знання, 2020. – 378 с.
25. Ларка М. І. Аналіз фінансового стану підприємства як засіб підвищення ефективності його діяльності / М. І. Ларка, Г.О. Лісовські // Вісник НТУ «ХП». Серія «Технічний прогрес і ефективність виробництва». – 2013. – № 22 (995). – С. 168–174.
26. Лупак Р. Л. Конкурентоспроможність підприємства :навч. посіб. / Р. Л. Лупак, Т. Г. Васильців. – Львів :Видавництво ЛКА, 2016. – 484 с.
27. Лях О. І. Методичні рекомендації до оцінки фінансово-економічної діяльності підприємств машинобудування на основі адаптивно-реноваційного підходу / О. І. Лях // Економіка та управління підприємствами машинобудівної галузі: проблеми теорії та практики. – 2019. – № 4 (24). – С.94-103.
28. Мних Є. В. Економічний аналіз: підручник / Є. В. Мних – Вид. 2-ге, перероб. та доп. – Київ: Центр навчальної літератури, 2015. – 472 с.
29. Мягких І.М. Оцінка використання ресурсного потенціалу підприємств України в ринкових умовах / І.М. Мягких // Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2020. – № 33. – С. 199 – 203.
30. Обущак Т.А. Сутність фінансового стану підприємства / Т.А. Обущак // Актуальні проблеми економіки. – 2017. – № 9. – С. 92-100.

31. Остап'юк Н.А. Методика оцінки фінансового стану підприємства в умовах інфляції / Н.А. Остап'юк // Вісник ЖДТУ. – 2015. – № 1(55). – С. 127 – 129.
32. Петленко Ю. В. Фінансовий менеджмент. Навчальний посібник / Петленко Ю. В. – К.: Кондор, 2007. – 298 с.
33. Піскунов О.Г. Еволюція підходів до комплексної оцінки фінансового стану підприємства / О. Г. Піскунов, Н. Г. Метеленко, Т.П.Лободзинська – URL: http://economy.kpi.ua/files/files/11_kpi_2009.pdf
34. Положення про порядок здійснення аналізу фінансового стану підприємств, що підлягають приватизації : наказ Міністерства фінансів України та Фонду державного майна України 26.01.2001 N 49/121 – (редакція від 19.02.2013, підстава – z0188-13) - URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0121-01#Text>
35. Приходько Н.І. Поняття фінансового стану підприємства: деякі аспекти його визначення / Н. І. Приходько // ФІП ФІП PSE. – 2020. – Т. 8. – С. 188–190
36. Руда Р.В. Оцінка фінансового стану підприємства : сутність та необхідність / Р.В. Руда // Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. – 2020. – № 1(9). – С. 61 – 65. URL: <http://koris.com.ua/other/16818/index.html>
37. Рудницька О.М. Шляхи покращення фінансового стану українських підприємств / О.М.Рудницька, Я.А. Біленська // Вісник «Логістика». – 2019. – № 649. – С. 132-138
38. Рясних Є.Г. Основи фінансового менеджменту / Є.Г. Рясних. – К.: Академвидав, 2020. – 336 с.
39. Рясних Є.Г. Маржинальний аналіз резервів росту прибутку за рахунок збільшення обсягів реалізації продукції і зниження собівартості / Д. Д. Сурмай, О. О. Орлов, Е. Г. Рясних // Соціально-економічний розвиток регіонів в контексті міжнародної інтеграції. Вісник Херсонського національного технічного університету. – 2016. – № 23 (12). – С. 68-71.

40. Рясних Є.Г. Формування методичних підходів до визначення факторів інноваційного розвитку машинобудівних підприємств / Є. Г. Рясних, О. С. Олійник. – Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2014. - №5, Т.2. - С. 231-234
41. Рясних Є.Г. Актуальні питання комплексного оцінювання інноваційної діяльності підприємств : монографія / Орлов О.О., Гончар О.І., Ковальчук С.В., Рясних Є.Г. – Хмельницький: ХНУ, 2017. – 552 с.
42. Савицька Г. В. Економічний аналіз діяльності підприємства : навчальний посібник // Г. В. Савицька. – 2-е вид., випр. і доп. – К.: Знання, 2015. – 662 с.
43. Савченко О. С. Проблеми застосування збалансованої системи показників на вітчизняних підприємствах / О. С. Савченко, Ю. М. Мельник // Маркетинг і менеджмент інновацій, – 2017. – № 1. – С. 192–203.
44. Скорина Є.І. Переваги та недоліки складання звіту про грошові кошти / Є. І. Скорина // Економічна наука. – 2018. – №6. – С. 64-67.
45. Терещенко О.О. Антикризове фінансове управління на підприємстві : монографія / О.О. Терещенко. – К.: КНЕУ, 2004. – 268 с.
46. Ткаченко С. О. Фінанси підприємств : навчальний посібник / С. О. Ткаченко. – Х. : Вид-во Харк. нац. ун-ту внутр. справ, 2018. – 312 с.
47. Тютюнник Ю. М. Фінансовий аналіз : навчальний посібник / Ю. М. Тютюнник, Л. О.Дорогань-Писаренко, С. В. Тютюнник. – Полтава: Видавництво ПП «Астроя», 2020. – 434 с.
48. Турило А.М. Методологічні підходи до оцінки фінансової діяльності підприємства / А. М. Турило // Фінанси України. – 2017. – №3. – С.100-104.
49. Уолт Кяран. Ключові фінансові показники. Аналіз та управління розвитком підприємства : пер. з англ. – К.: Всеуито; Наук. думка, 2001. – 367 с.
50. Фаріон І. Д. Практикум з фінансового аналізу / За редакцією д.е.н., професора І. Д. Фаріона. – Тернопіль, 2015. – 207 с.

51. Фінансовий аналіз : навчальний посібник / І. П. Отенко, Г. Ф. Азаренков, Г. А. Іващенко. – Х. : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. – 156 с.
52. Финансовый менеджмент : учебник для вузов / Под ред. Поляка Г.Б. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Юнити-Дана, 2018. – 527 с.
53. Фінанси підприємств : підручник / Кер. кол. авт. і наук. ред. А. М. Поддєрьогін. – 7-е вид., без змін. – К. : КНЕУ, 2018. – 552с.
54. Фінанси підприємств : підручник / А.М. Поддєрьогін, М.Д. Білик, Л.Д. Буряк та ін.; Кер. ко л. авт. і наук. ред. проф. А.М. Поддєрьогін. – 5-те вид., перероб. та допов. – К.: КНЕУ, 2016. – 546с.
55. Фінансовий аналіз. Навчальний посібник / М. Р. Лучко, С. М. Жукевич, А. І. Фаріон – Тернопіль.; ТНЕУ, – 2016 – 304 с.
56. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання : навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. / Терещенко О. О., Невмержицький Я. І., Куліш А. П. та ін. / За заг. ред. О. О. Терещенко.- К.: КНЕУ, 2016. - 312 с.
57. Фінансовий менеджмент : навчальний посібник / Т. І. Лепейко, О. М. Миронова, К. В. Кривобок, К. Р. Немашкало. – Харків : Вид. ХНЕУ, 2017. – 306 с.
58. Федонін О. С. Потенціал підприємства: формування та оцінка : навчальний посібник / О. С. Федонін, І. М. Репіна, О. І. Олексюк. — К. : КНЕУ, 2014. — 316 с.
59. Хотомлянський О.Л. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства / О.Л. Хотомлянський, П. А. Знахуренко // Фінанси України. – 2007. – №1. – С.111-118.
60. Чернін О. Я. Управлінський облік за центрами відповідальності на підприємствах оптової торгівлі / О. Я. Чернін // Вісник ЖТДУ. – 2014. – № 3 (69). - С. 101–107. – URL: www.ven.ztu.edu.ua/article/view/37805/37519.
61. Чумак О. Економічна діяльність підприємств: сутність, концептуальна парадигма, регулювання / О. Чумак // Економічний дискурс. – 2019. – Випуск 2. – С. 104-112.

62. Шеремет А.Д. Методика финансового анализа деятельности коммерческих организаций /А.Д.Шеремет, Е.В. Негашев. – М.: НИЦ Инфра-М, 2013. – 208 с.

63. Шморгун Н.П. Фінансовий аналіз [Текст]: [навчальний посібник] / Шморгун Н.П., Головка І.В. – К.: ЦНЛ, 2016. – 528 с.

64. Ясінська В. В. Методичні аспекти комплексної оцінки фінансового стану підприємства / В. В. Ясінська, І. А. Бержанір // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні питання сучасної аграрної науки», 15–16 листопада 2017 р. / [редкол: О. О. Непочатенко (відп. ред.) та ін.]. – К.: 2017. – С. 269–270.

65. Яцишин Н. Методика аналізу фінансового стану підприємства / Н. Яцишин // Економічний аналіз: зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет; редкол.: С. І. Шкарабан (голов. ред.) та ін. – Тернопіль: Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету «Економічна думка», 2018. – Вип. 10. – Ч. 4. – С. 439–445.

66. The Free Dictionary [Internet]. «Financial analysis». Financial Glossary, Campbell R. Harvey, 2011 [cited 19 Dec. 2020] – URL: <https://financial-dictionary.thefreedictionary.com/financial+analysis>

67. Types of Financial Analysis – URL: <https://corporatefinanceinstitute.com/resources/knowledge/finance/types-of-financial-analysis/>

68. Brigham E. F. Financial Management: Theory & Practice. / E. F. Brigham 13th ed.. - South-Western College Pub., 2010. – 1186

69. Сайт ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП»/ - URL: https://avmg.ua/?gclid=EAIaIQobChMIhemu8OS49AIVleF3Ch1hPgSmEAAYASAAEgL-7fD_BwE

МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ РОЗРАХУНКІВ

Таблиця А.1

Деталізація розрахунків показників беззбитковості ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП»

показник	Ситуація 1	Ситуація 2	Ситуація 3	Ситуація 3
Впост	78195	78195	78195	78195
МП	151220,44	222383	44476,6	161436
ЧВ	444766	444766	444766	444766
Розрахункові показники				
Кмп	$0,34=151220,44/444766$	$0,5=222383/444766$	$0,1=44476,6/444766$	$0,36=161436/444766$
Боб	$229985=78195/0,34$	$156390=78195/0,5$	$781950=78195/0,1$	$215432=161436/444766$
Запас надійності	$0,48=1-(78195/151220,44)$	$0,65=1-(78195/222383)$	$-0,76=1-(78195/44476,6)$	$0,52=1-(78195/161436)$
ЗФМ	$214781=444766-229985$	$288376=444766-156390$	$-337184=444766-781950$	$229334=444766-215432$
Прибуток	$73025=214781 \times 0,34$	$144188=156390 \times 0,5$	$-33718=-337184 \times 0,1$	$83241=229334 \times 0,36$